

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JURISPRUDENȚĂ—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR :
ION S. CODREANU
Avocat,

DIRECTOR :
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR :
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE DIRECȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif G. Cohen**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, Primarul General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Eugen Petiț**, Consilier la Înalta Curte de Casație; **G. Petrovici**, Prodecan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SĂCRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

- *Instrăinarea Codurilor. Din Proiectul de Procedură civilă* (urmare) de Judex;
- *Explicații în legătură cu Unificarea legislativă*, de Z.;
- *Din năzdrăvăniile Unificării* (urmare), de Vede tot;
- *Pagina Militară. — Organizarea justiției administrative militare*, Locot. Colonel Vasile D. Chiru, din Justiția militară;
- *O chestiune de competență*, de Traian R. Scriban;

JURISPRUDENȚE:

- Curtea de apel București S. III: *Banca de Scont a României din București cu Ministerul Muncii* (Valabilitatea deciziunii Ministerului Muncii pentru fixarea orarului de lucru în Bănci pe timpul duratei crizei);
- Curtea de apel Buc. s. V: *Raimond James cu Soc. Româno-Americană*. (Investire cu formula executorie. Constatarea instanței că sentința e definitivă prin neapelare în termen legal dela comunicare. Lipsa dela dosar a dovezilor de comunicare. Neînălțurarea efectelor constatării instanței), cu *Nota* de avocatul Alfred Androniu;
- Trib. Prahova s. III; *N. și V. Vlășceanu cu P. Nicolescu* (Opoziție. Sentință penală. Aparține și părții civile. Absolvire. Dreptul părții civile de a cere totuși despăgubiri civile), cu *Nota* de avocatul G. Manolescu;
- Trib. Ilfov s. I Com.: *I. Șarf și alții cu Banca Românească de Credit și Economie*. (Societate anonimă. Suspendarea deciziunilor consiliului de Ad-ție pe calea art. 165 al. 2 C. Com. — Inadmisibilitate. Aplicațiunea art. 165 al. 2 C. Com. Suspendarea deciziunilor adunării generale deja executate. Călea principală. Acțiunea în nulitate. Reducerea capitalului social prin răscumpărarea propriilor acțiuni. Sfera de aplicare a art. 146 C. Com.), cu *Nota* de avocatul Stelian Ionescu.
- Jurisprudența streină; cu *Nota* Hariton Udrea.

INSTRĂINAREA CODURILOR

(Vezi *Curierul Judiciar* No. 16, 17, 18, 19, 20 și 21 din 1933)

II

Din proiectul de procedură civilă

Continuăm—fără comentarii—publicarea extraselor din proiectul de procedură civilă elaborat de Consiliul Legislativ, pentru a se vedea măsura în care autorii lui au reprodus codul maghiar de procedură civilă.

Proiectul codului de procedură civilă¹⁾

Competența teritorială

Art. 10. — Instanța domiciliului pârâtului este competentă pentru orice acțiune intentată împotriva lui, întru cât legea nu dispune altfel.

Când pârâtul n'are nici domiciliu și nici reședința cunoscută, acțiunea patrimonială se va putea intenta la instanța în circumscripțiunea căreia are bunuri ce pot fi urmărite sau în care se găsește lucrul reclamat.

Codul maghiar de procedură civilă²⁾

Competența generală. Competența domiciliului

Art. 19. — Instanța pe teritoriul căreia domiciliază pârâtul este competentă în toate procesele în privința cărora nu este stabilită competența exclusivă a altei instanțe. Dintre mai multe domiciliu, oricare determină competența.

Art. 21. — Competința generală a persoanelor, cari nu au domiciliu, o determină localitatea unde locuiesc; iar dacă locul de întreținere al său nu este cunoscut sau dacă se găsește în străinătate — atunci ultimul domiciliu.

1) Textul depus la Cameră.

2) Traducerea D-lor I. Papp și P. Balasjii, Cluj 1925.

Art. 12. — Acțiunile împotriva statului și instituțiilor publice autonome se pot intenta fie la instanțele din capitala țării, fie la instanțele din capitala județului în care domiciliază reclamantul.

Art. 13. — Acțiunile pentru executarea, anularea sau rezilierea unui contract, precum și cele privitoare la pretențiuni izvorâte din violarea lui se pot intenta și la instanța locului de executare prevăzută în contract.

În materie comercială aceste acțiuni se pot intenta și la instanța locului unde obligațiunea a luat naștere, sau la instanța locului de plată.

Acțiunea ce se naște dintr-un contract de transport se poate intenta și la instanța locului de plecare sau sosire.

În materie de titluri de credit, cambie și cek, acțiunea se poate intenta și înaintea instanței locului de plată.

Acțiunile izvorând dintr-un raport de locațiune, având drept obiect un bun nemiscător, se pot intenta și la instanța locului unde se află bunul.

Acțiunile avocaților, medicilor sau inginerilor, privitoare la plata onorariului se pot intenta și la instanța domiciliului lor.

Art. 14. — Acțiunile prin care se cer despăgubiri în afară de cazurile art. 13, se pot intenta și la instanța în circumscripțiunea căreia s'a săvârșit faptul păgubitor.

Art. 15. — Acțiunile privitoare la raporturile dintre societățile comerciale și reprezentanții sau asociații lor precum și acțiunile privitoare la lichidarea acestor societăți sunt de competența exclusivă a instanței sediului societății

Art. 16. — Acțiunile care au de obiect proprietatea, posesiunea, servitutea ori ieșirea din indiviziune cu privire la un bun nemiscător, sau radierea unui drept înscris în cartea funduară asupra unui asemenea bun, sunt de competența exclusivă a instanței în circumscripțiunea căreia se află așezat nemiscătorul.

Acțiunile cari au de obiect justificarea unei prenotațiuni valorificarea unei creanțe sau unui alt drept personal întabulat sau prenotat, pot fi intentate și la instanța în circumscripțiunea căreia se află bunul nemiscător.

Când bunul este situat în circumscripțiunea mai multor instanțe, acțiunea se poate intenta la oricare din ele.

Art. 17. — Acțiunile având de obiect un drept de moștenire se pot intenta, până la împărțeala definitivă, la instanța ultimului domiciliu al defunctului, chiar dacă bunurile nemiscătoare cuprinse în moștenire se găsesc în circumscripțiunea altor instanțe.

Creditorii defunctului pot să intenteze acțiunile pentru valorificarea creanțelor lor și la instanțele arătate în alin. 1.

Art. 18. — Când pentru o acțiune îndreptată împotriva mai multor părți nu există o aceeași instanță competentă, ea se poate intenta la instanța competentă față de unul din ei, afară numai dacă printre ei sunt și fidejutori sau alți obligați secundari, în care caz acțiunea se va putea intenta numai la instanța competentă față de unul din părțile obligați principali.

În lipsa unei instanțe competente față de toți părții, acțiunea întemeiată pe o poliță se poate intenta numai la instanța

Art. 23. — Competința generală a fiscalului a fondurilor și a funcționarilor de sub administrațiunea statului ¹⁾.

Art. 24. — Competința generală a municipiilor, a comunelor și a fundațiilor de sub administrația lor ¹⁾.

Art. 29. — Procesele care au de obiect recunoașterea existenței sau neexistenței unui contract, executarea sau rezilierea contractului, cum și despăgubirile provenite din omisiunea îndeplinirii conforme cu contractul, pot fi pornite și la instanța locului de îndeplinire a contractului, dacă locul de îndeplinire se poate stabili din document sau dacă citația poate fi înmănată părâtului pe teritoriul ori la sediul instanței.

Art. 31. — Comerțanții și industriașii pot să acționeze — pretențiile provenite din actele încheiate în cercul întreprinderii — și înaintea instanței pe teritoriul căreia — la data încheierii actului partea contractantă a domiciliat ori a locuit conform art. 26, — dacă vor dovedi prin document, că n'a trecut încă un an până la înaintarea acțiunii, începând dela data când părâtul s'a mutat de pe teritoriul instanței, ori de când si-a încetat întreținerea conformă art. 26.

Art. 30. — Acțiunile cambiale și acțiunile de regres, fie pentru plată, fie pentru asigurare, cum și acțiunile prin care se valorifică dreptul de retențiune în baza legii cambiale, pot fi pornite și la instanța locului de plată a cambiei. Acțiunea în regres în baza cekului poate fi pornită și la instanța locului de plată a cekului.

Art. 41. — Procesele născute din raportul de chirie sau de arendă, cum și procese indicate la punctul 2 d) al art. 1., se pot porni și la instanța locului unde este situat imobilul.

Art. 36. — Procesele, care au de obiect onorariile și spesele avocatului, pot fi pornite și la instanța locului unde se găsea biroul avocatului, în timpul când i s'a dat mandatul.

Art. 37. — Procesele de desdaunare, care nu aparțin articolului 29, pot fi pornite și la instanța pe teritoriul căreia s'a ocazionat paguba.

Art. 25. — Competința generală a institutelor publice, a corporațiilor, a societăților comerciale, a societăților miniere, a asociațiilor, a fundațiilor și a altor mase de bunuri — dacă ele nu intră în prevederile art. 23 și 24 sau dacă competența lor generală nu este reglementată alt fel prin lege — se stabilește după sediul lor. În caz de îndoială, va fi considerat ca sediul, locul de administrație.

Art. 34. p. 1 — Instanța, care are competența generală, conform art. 25, în privința corporațiilor, societăților comerciale, societăților miniere și asociațiilor, este competența și în procesele pe care acestea le pornesc contra membrilor lor sau pe care membrii le pornesc unul contra altuia, în baza raportului de societate. La instanța care are competența generală în privința societății comerciale, se poate porni și procesul contra membrilor societății, pentru pretențiile întemeiate pe responsabilitatea pentru obligațiunile de societate.

Art. 39. p. 1 — Procesele, care au de obiect valorificarea dreptului de proprietate și a altui drept real sau a sarcinilor reale referitoare la nemiscătoare, — sau scutirea imobilului de acestea; apoi, procesele de partaj, de miezuină (regularea hotarelor) și de posesie, referitoare la nemiscătoare — înțelegând aici și procesele pentru reposesiune sumară și acele sumare de miezuină — asemenea și procesele de radiere funduară, sunt de competența exclusivă a instanței pe teritoriul căreia este situat nemiscătorul.

Art. 40. p. 1. — La instanța competentă după situația imobilului, se poate porni și procesul pentru justificarea prenotațiunii în cartea funduară.

Art. 39. al. 3. — Dacă imobilul este situat pe teritoriul mai multor instanțe, procesul poate fi pornit la oricare din aceste instanțe.

Art. 43. al. 1. — Procesele cari au de obiect succesiunea legată și în general drepturile provenite din dispozițiuni luate pentru caz de moarte; mai departe, drepturile de coachiziție și viduale, chiar dacă ele se referă la imobile, pot fi pornite și la instanța care este competentă pentru procedura de moștenire, respectiv, dacă cauza ar trece peste căderea acesteia, la tribunalul pe teritoriul căruia această instanță își are sediul.

Al. 4. — Până la terminarea definitivă a procedurii de moștenire și creditorii succesiunii își pot valorifica creanțele lor, înaintea instanței competente conform aliniatului al doilea.

Art. 77. — ... Dacă în țară nu este instanță competentă pentru toți părții, reclamantul poate acționa pe părți la instanța din țară cu competența generală pentru ori care dintre părți. Obligațul secundar însă, poate fi acționat și în afară de acest caz, împreună cu obligatul principal la instanța din țară cu competența generală referitor la acesta din urmă...

În lipsa unei instanțe competente în țară pentru toți părții, obligații cambiale pot fi părți — numai împreună cu accep-

¹⁾ Ambele articole ungare înfrunite de proiect în unul singur, fixență competența sediului.

competență pentru acceptant, iar acțiunile întemeiate pe un cek sau bilet la ordin, numai la instanța competentă pentru emitent.

Art. 19. — În aplicațiunea dispozițiilor privitoare la competența unei instanțe — dacă legea nu dispune altfel — se va avea în vedere starea de fapt din momentul intentării acțiunii.

Competința întemeiată pe convențiuni

Art. 20. — Părțile pot conveni prin înscris ca acțiunile patrimoniale care ar izvorî dintr'un raport de drept determinat prin acel înscris să fie judecate de judecătoria, chiar dacă valoarea obiectului ar depăși suma de 50.000.

Art. 21. — Părțile pot de asemenea stabili prin înscris competența teritorială a unei instanțe cu privire la acțiunile ce au izvorât sau ar izvorî dintr'un raport de drept determinat.

Conflictele de competență

Art. 24. — Este conflict de competență când două instanțe se declară deopotrivă competente să judece același proces.

De asemenea este conflict de competență ori de câte ori două sau mai multe instanțe își declină prin hotărâri definitive competența de a judeca același proces, afară numai dacă toate aceste instanțe erau necompetente.

Art. 25. — În cazul unui conflict de competență, instanța competentă să judece va fi desemnată de instanța imediat superioară comună instanțelor în conflict.

Dacă instanțele se găsesc în circumscripțiunile mai multor curți de apel, conflictul va fi judecat de Curtea de Casație.

Desemnarea instanței se va face la cerere, prin încheierea dată cu sau fără citarea părților, în Camera de consiliu.

Încheierea se va comunica părților de instanța desemnată, o dată cu citarea lor.

Art. 26. — Dacă instanța competentă este împiedecată pentru un timp mai îndelungat dela exercițiul puterii judecătorești sau dacă nu se poate constata care instanță este competentă pentru o acțiune supusă judecății instanțelor din țară, instanța de judecată va fi desemnată la cerere sau din oficiu de Curtea de Casație.

Comisiunile rogatorii

Art. 27. — Când un act de procedură trebuie îndeplinit în afară de circumscripțiunea instanței de judecată, instanța va trimite o comisiune rogatorie judecătorei în circumscripțiunea căreia urmează a fi făcut actul. Tribunalele și curțile pot trimite comisiuni rogatorii și atunci când actul urmează a fi făcut în circumscripțiunea lor, dar în afară de reședință.

Cu toate acestea instanța poate face acte de procedură și în afară de circumscripțiunea ei:

1. Dacă actul urmează să fie făcut în apropierea limitei circumscripțiunii;

2. Dacă urgența sau temeinicia judecății impune ca actul să fie făcut la fața locului de însăși instanța de judecată.

Art. 28. — Dacă instanța care a primit comisiunea rogatorie constată că pentru executarea ei este competentă o altă instanță, va trimite acesteia dosarul. Când comisiunea rogatorie nu se poate executa pentru un alt motiv, dosarul va fi înapoiat instanței care l-a trimis. Dacă instanța care a trimis comisiunea găsește că aceasta putea să fie executată, ea va cere chiar din oficiu instanței imediat superioare comună lor să decidă asupra executării comisiunii rogatorii.

Recuzarea judecătorilor

Art. 29. — Judecătorul va fi recuzat deplin drept:

1. Dacă este parte în proces sau dacă are drepturi sau obligațiuni împreună cu partea, ori dacă procesul ar putea da loc la o acțiune în regres împotriva lui;

2. Dacă logodnica, soția sau fosta sa soție se află într'unul din cazurile prevăzute la p. 1;

3. Dacă ruda sa în linie dreaptă, sau până la gradul al patrulea inclusiv, afinel sau ruda sa în linie colaterală se află în vre-unul din cazurile prevăzute la p. 1;

4. Dacă o persoană aflată sub tutela sau curatela sa, ori a soției sale, sau sub puterea ei părintească este parte în proces;

5. Dacă reprezentantul legal, mandatarul sau avocatul părții îi este rudă în linie dreaptă, rudă în linie colaterală ori afin

tantul cambiei sau cu eminentul cambiei proprii; iar obligații în baza cekului numai împreună cu emitentul cekului la instanța din țară având competența generală pentru aceștia...

Art. 8, al. 1. — Pentru stabilirea căderii, trebuie să se ia de bază valoarea ce există în ziua când s'a înaintat acțiunea.

Art. 49. — Competința instanței, dacă legea nu dispune altfel va fi judecată după momentul prezentării acțiunii.

Competința în baza convențiunei

Art. 45, al. 1. — În procesele de drept patrimonial în privința cărora legea nu stabilește competența exclusivă, este competentă și instanța, căreia pârâtul i se supune. Supunerea dacă pârâtul n'o declară în proces este valabilă numai dacă este cuprinsă în act autentic sau în act sub semnătură privată, dresat în conformitate cu art. 317, dacă în act este precizat raportul juridic din care derivă procesul și dacă învestește ca competență o instanță determinată din țară.

Designarea instanței în caz de conflict de competență

Art. 5, p. 2. — Dacă aceeași cauză este declarată definitiv ca aparținând de competența sau căderea a diferite instanțe.

al. 3. Dacă mai multe instanțe, dintre care una trebuie să fie competentă, au fost declarate definitiv necompetente sau dacă se ivește tot un asemenea conflict, între mai multe instanțe, în privința căderii.

Art. 51, al. 1. — Instanța superioară, comună, cea mai apropiată de designează instanța care să procedeze.

Art. 53. — Designarea instanței competente se face la cererea oricăruia dintre părți sau în urma propunerii instanței, făcute din oficiu.

Art. 52. — Dacă procesul poate fi pornit pe teritoriul de aplicare al acestei legi, dar lipsesc sau nu pot fi constatate împrejurările de fapt, care servesc pentru stabilirea competenței, Curtea de Casație va designa instanța competentă în cauză.

Comisii rogatorii

Art. 13 al. 1. — Pe teritoriul altor instanțe, actele judecătorești vor fi îndeplinite, de regulă, pe cale de comisie rogatorie exceptându-se cazul când actul urmează a se îndeplini la reședința instanței.

al. 3. Tribunalele și instanțele superioare pot îndeplini acte judecătorești în afară de reședința lor și pe cale de comisie rogatorie.

al. 2. Instanța poate proceda și în afară de teritoriul său, dacă aceasta este necesar pentru desăvârșirea actului, ce urmează a fi îndeplinit pe hotarul ei sau dacă efectuarea nemijlocită a actului este motivată cu urgența sau cu puțința de a judeca temeinic cauza.

Art. 15. — Îndeplinirea comisiei rogatorii nu este permis a se refuza.

Dacă însă actul lovește o lege prohibitorie sau dacă n'ar putea fi îndeplinit de loc pe calea comisiei rogatorii, îndeplinirea acesteia trebuie refuzată.

Dacă pentru îndeplinirea comisiei rogatorii este chemată o altă instanță sau autoritate — instanța rogată va trimite aceleia comisia rogatorie și va înștiința despre aceasta pe instanța rogătoare.

Recuzarea persoanelor judecătorești

Art. 59. — Judecătorul nu poate proceda chiar în virtutea legii, în cauzele:

1. În care figurează ca parte sau este îndreptățit ori obligat împreună cu partea, sau este dator vreo restituire, ce depinde de rezultatul procesului.

2. În care sunt interesați în sensul punctului 1, soția sau fosta sa soție, logodnica sa, rudele sale în linie directă sau cumnații, rudele sale colaterale până la veri inclusiv, frații soției sale, soția de căsătorie a fratelui.

3. În care sunt interesate, conform punctului 1, persoane cu care el stă în raport de părinte sau de fiu adoptiv sau de părinte crescător, ori de fiu primit în creștere sau în raport de tutor sau curator.

4. În care a luat parte în calitate de reprezentant legal, mandatar sau avocat al uneia dintre părți, apoi în care se găsește

până la gradul al patrulea inclusiv, logodnică, soție sau fostă soție, ori este persoană aflată sub tutela sau curatela sa, ori a soției sale, sau sub puterea ei părintească;

6. Dacă a fost reprezentantul uneia din părți cu privire la obiectul procesului;

7. Dacă a luat parte în același proces ca martor expert ori arbitru, sau dacă l-a judecat la o altă instanță.

Părțile

Folosința și exercițiul drepturilor procedurale

Art. 46. — Instanța va constata din oficiu, în orice stare a procesului, lipsa folosinței sau exercițiului drepturilor procedurale.

În lipsa unui reprezentant legal, și dacă este primejdie de întârziere, instanța va putea numi un curator care să îndeplinească însărcinarea reprezentării în proces; se va interveni totdeauna pentru a se face numirea reprezentantului legal.

Pluralitatea de părți

Art. 47. — Mai multe persoane pot fi împreună reclamante sau părți în același proces, dacă obiectul procesului este un drept sau o obligațiune comună, ori dacă drepturile sau obligațiunile părților se întemeiază pe aceeași stare de fapt și de drept.

Art. 48. — Actele de procedură sau omisiunile unuia din reclamantii sau părți nu pot folosi sau păgubi celorlalți, când legea nu dispune altfel.

Când însă unul sau mai mulți dintre reclamantii sau părți au omis un termen ori nu s-au înfățișat la dezbateri, actele procedurale făcute de ceilalți vor avea efect și față de ei în următoarele cazuri:

1. Când potrivit legii procesul nu poate fi soluționat decât pentru toți reclamantii împreună sau împotriva tuturor părților împreună;

2. Când raportul de drept litigios nu poate fi stabilit decât în mod unitar față de toți reclamantii sau părți;

3. Când în afară de cazurile mai sus arătate, prin darea unor hotărâri deosebite, ar rezulta o contradicție între ele.

Această dispozițiune nu se aplică cu privire la tranzacțiune, recunoașterea sau renunțarea la un drept.

În ceea ce privește mărturisirea, se vor aplica dispozițiunile din art. 235.

(Va urma).

în raportul arătat la punctele 2 sau 3 cu reprezentantul legal, cu mandatarul sau avocatul vreunei părți.

5. În cari a fost audiat ca martor sau ca expert.

6. În cari a luat parte la darea hotărârii atacate, în calitate de membru al instanței inferioare sau al juriului de arbitri sau în care a procedat ca judecător delegat sau rogat, întrucât este vorba de revizuirea în urma unei înfămpinări a procedurii sau a hotărârii sale.

Părțile

Capacitatea de a sta în proces. Capacitatea de a acționa în proces

Art. 75. al. 1. — Instanța va ține seama din oficiu, în orice stadiu al procesului de lipsa capacității de a sta în proces, cum și de lipsa legitimării reprezentantului legal și a autorizării sale eventual necesare

Art. 76. — Dacă vreun act ar trebui să fie îndeplinit, contra unei persoane care nu are capacitatea de a sta în proces și care nu are reprezentant legal, iar întârzierea ar fi unită cu vreun pericol, instanța — la cerere — va numi un curator pe timpul până când se va prezenta reprezentantul legal.

Tovarăși de proces

Art. 77. al. 1. — Mai multe părți pot să acționeze împreună sau pot fi pârâte împreună, dacă obiectul procesului este un drept comun sau o obligațiune comună, ori dacă părțile sunt îndreptățite sau obligate, în esență, pe același temei de fapt și de drept.

Art. 79. — Dacă legea nu face excepție, fiecare coprignonitor este independent și faptele sau omisiunile coprignonitorului nu vor servi nici în favoarea nici în dezavantajul celui alt.

Art. 80. — Dacă dreptul controversat se poate decide numa mod unitar pentru sau contra coprignonitorilor sau dacă putere de drept a sentinței date în proces, s'ar întinde, în baza nora melor legate, asupra coprignonitorilor din litigiu și atunci dacă ei nu ar fi luat parte la proces, atunci faptele tovarășilor activi vor avea efect și față de coprignonitorii cari omit vreo zi sau vreun termen, dacă ei înșiși nu iau parte activă.

Această regulă nu se referă la tranzacțiuni, la recunoașteri și la renunțări dela drepturi.

JUDEX.

Explicații în legătură cu unificarea legislativă

Curierul Judiciar, singura revistă care urmărește pas cu pas lucrările de unificare legislativă, a demonstrat până la evidență că se tinde la înstrăinarea codurilor grație cărora am ajuns la civilizația de azi, prin înlocuirea lor cu legi ungare și austriace.

La prima vedere faptul e de nejustificat. O explicație însă există: se cunosc și se apreciază unilateral cele mai însemnate chestiuni de drept, iar altele rămân complet neînțelese.

Ca dovadă cităm următoarele: „.....am luat mult din opera epocală a celui mai mare jurist maghiar Grosschmid (Fejezetek kötelmi jogunk köréből). În toată literatura mondială nu găsim nici o lucrare care să cuprindă o analiză atât de pătrunzătoare a obligațiilor ca această operă grandioasă”. (St. Laday Codul Civil Austriac Introduserea).

Comentariile fiind de prisos, ne rezervăm dreptul de a da la iveală și alte exemple de aceeași savoare

Z.

DIN NĂSDRĂVĂNIILE UNIFICĂREI

— urmare —

Proiectul Codului de procedură civilă

Procedură de referé: ordonanțele prezidențiale

Iată art. 480 al. 2 „Asemenea măsuri pot fi ordonate chiar „atunci când există proces asupra fondului dreptului”.

Deci cu toate că litigiul relativ la fond este în curs de judecată, reclamantul poate obține ordonanță de referé, prin care președintele „să ordone măsurile vremelnice necesare pentru ocrotirea drepturilor sale” (art. 480 al. întâi).

Dar vine art. 484, cu dispoziție în sens contrar:

„Când procesul sau executiunea este în curs, nu se poate da o „ordonanță prezidențială prin care executarea unei hotărâri a instanței ar fi zădărnicită sau suspendată în total sau în parte”.

Ori, cum prin mai toate ordonanțele de referé se iau măsuri cari ar putea zădărnici sau cel puțin suspenda în total sau în parte executarea hotărârii de fond, urmează deci că atunci când există fundat litigiul, părțile nu pot recurge la această procedură.

Deci tocmai contrariul permisiunii acordate prin disp art. 480 al. 2.

Ideia aceasta opusă, exprimată prin art. 484 este la înălțimea stitului în care ea se află exprimată.

* * *

Art. 488 „Termenul de recurs este de 5 zile dela comunicare. „Judecata (în recurs) se va face fără citarea părților în camera de consiliu, în termen de 5 zile dela depunerea recursului.”

Deci, nici comunicarea motivelor de recurs, nici întâmpinare din partea intimatului, nici citare pentru termenul de judecată. În ce privește însă dreptul părților de a pune concluzii în camera de consiliu a Casației, dacă cumva din întâmplare ele ar afla de ziua termenului, chestiunea urmează a fi lămurită de jurisprudență.

Pentru ce această extremă urgență în recurs? Când în primă instanță, — tot după acelaș proiect părțile pot fi citate în mod facultativ, iar în apel — la complet — părțile trebuie numai decât să fie citate? Ori, graba mare s-ar explica tocmai înaintea primelor două instanțe, numite de fond, — căci acolo se iau măsurile provizorii impuse de urgență.

Acest recurs se va judeca pe ascuns, în camera de consiliu, numai pe motivele recurentului, fără vre-un răspuns din partea intimatului, la o dată pe care nimeni nu o va ști

Este desigur în proiectul nostru o mare inovație, anume acea a **recursului surpriză**, pentru nouătatea căreia autorul merită toate felicitările întregii lumi juridice Bravo!

* * *

Dar în materia aceasta mai găsim încă o surpriză Anume art. 487 al 3: „Apelantul poate cere suspendarea executării ordonanței odată cu cererea de apel”

Suspendarea provizorie a executării în materie de rereféré!

Ceia ce echivalează cu desființarea primei instanțe, anume a președintelui de tribunal, căci totdeauna pârâtul va cere de la completul tribunalului suspendarea executării ordonanței date în contra lui.

Legiuitorul nostru, odată apucat pe acest drum, putea merge mai departe. El ar putea zice, cu drept cuvânt:

— „Când judecă două instanțe, înseamnă că „prima judecă prost și a doua bine. — Este mai logic ca de la început să se pronunțe instanța care „judecă bine, adică cea de a doua”.

Iată la ce nu s-au gândit Francezii, cu toate că acolo se practică această procedură d'înainte de anul 1685, când prin edictul din Ianuarie, s'a confirmat un uz cu mult anterior, care pare a avea origina tocmai în, *in jus vocatio oborto collo* din legea celor XII table.

Cel puțin, acum, vor avea și ei ceva să învețe dela noi.

(Va urma)

Vede tot.

PAGINA MILITARA

Organizarea Justiției Administrative Militare

Legea ad-ției în armată, orînduește organele de verificare și control, competente să constate deficitele și să hotărască imputațiunile. Ofițerii de intendență

verificatori prin încheere de procese verbale, stabilesc pagubele și determină pe vinovați.

Obligațiunea impusă celor vinovați de deficite de a rambursa Statului valoarea pagubelor produse, se numește imputațiune.

Potrivit dispozițiilor art. 39, din legea soldelor și art. 68 din regulamentul acestei legi, ofițerii puși la plată, au dreptul să se plângă asupra învinuirilor, prin rapoarte motivate, în termen de 3 zile dela data punerii în vedere a proceselor verbale.

Comandantul marei unități pe lângă care funcționează ofițerii de intendență verificatori, cercetează întâmpinările și hotărâsc aprobarea sau infirmarea proceselor verbale.

Cei puși la plată prin aprobarea proceselor verbale de constatare, au dreptul să conteste învinuirile, în termen de 10 zile dela comunicare.

Contestațiunile sunt analizate de Ministerul Apărării Naționale, Direcția Controlului, care poate face o nouă cercetare ridicând, schimbând, anulând sau menținând imputațiunile.

Direcția controlului prin Corpul ofițerilor controlori poate face și cercetări directe, stabilind în toate unitățile și serviciile armatei, lipsurile și răspunderile.

Constatările controlului făcute direct, sau ca organ de cenzura constatărilor ofițerilor verificatori, sunt supuse cunoștinței Domnului Ministru, care hotărâsc prin decizie ministerială motivată, asupra responsabilităților ad-tive, imputând celor responsabili, pagubele pricinuite Statului.

Aceste deciziuni de imputațiuni, constituiesc adevărate sentințe judecătorești ad-tive, de primă instanță.

Ele sunt supuse apelului în fața Inaltei Curți de Conturi, conform art. 26 din legea de organizare a I. C. de Conturi și conf. art. 226 din legea contabilității publice, în termen de 60 de zile dela data comunicării deciziunii ministeriale, acelor făcuți răspunzători.

Inalta Curte de Conturi, analizând în fapt temeiul învinuirilor și în drept încadrarea faptelor în textele de lege corespunzătoare, poate reforma în parte sau în total dispozițiunile deciziunii ministeriale apelate, poate restrînge sau majora cuantumul imputațiunii, după cum poate achita de orice răspundere pecuniară, pe cei condamnați prin deciziunea ministerială.

După datele statistice, un număr însemnat al deciziilor de imputațiuni emise de ministerul Apărării Naționale, au fost anulate de Inalta Curte de Conturi.

Cauza acestor anulări, credem că s'ar putea suprima printr-o simplă măsură de reorganizare a funcționării interne a direcțiunei controlului din Ministerul Apărării Naționale, pe temeiul legilor în vigoare și fără alte modificări.

Toate principiile de drept și întreaga doctrină, cu privire la buna distribuie a justiției, recunosc unanim că este mai folositor pentru imprecinațiși ar fi în interesul autorității morale, a unității de vederi și de interpretare în justiție, ca hotărârile primelor instanțe judecătorești, să fie cât mai stabile și cât mai puțin reformate de autoritățile judiciare superioare, de cenzură.

Mecanismul procedural, prin care Ministrul Apărării Naționale ajunge la emiterea unei deciziuni Ministeriale de imputațiune, nu este anume fixat de legiuitor.

Acest mecanism, s'ar putea reglementa pe cale de decizie ministerială și cu scopul de a se garanta stabilitatea deciziilor ministeriale condamnatoare, și spre a se asigura o perfectă distribuie a justiției din capul

locului, înlesnindu-se celor bănuți de deficite, o cât mai completă apărare, precum și a se da Ministrului, un cât mai complet material de justă apreciere.

Experiența făcută în doi ani de când propunând și împărțându-se vederile mele de Direcția controlului, care le-a înfăptuit prin D. M. no. 1882 în 29 Decembrie 1931, a dat rezultate admirabile, foarte multe deficite, soluționându-se direct de corpurile de armată și divizii.

Economia acestui ordin circular, constă în obligațiunea comandanților de corpuri de armată și divizii, ca înainte de a valida constatările ofițerilor verficatori în materie de deficite, să asculte în contradictoriu justificările ofițerilor bănuți și temeiul acuzațiilor ofițerului verficator și apoi să hotărască, după ce a consultat și pe șeful serviciului intendentei comandamentului, care asistă obligatoriu la desbateri.

Pe această cale, comandantii se conving de realitatea și legalitatea constatărilor ofițerilor verficatori, de capacitatea acestora, având prilejul să cunoască toate desvoințările subalternilor lor incriminați, și să dea o cât de justă soluțiune, problemei.

Se evită dela început, o urmărire administrativă neîntemeiată care, desigur, poate fi anulată, deci reparată mai târziu, dar ale cărei consecințe de ordin moral pentru cariera ofițerului și de ordin financiar pentru punga lui — imputațiunile fiind mai totdeauna urmate de măsuri disciplinare, note rele, suspendarea din comandă, mutare, tăere dela înaintare și rețineri din soldă — nu se mai pot îndrepta teată viața celui năpăstuit.

Măsură luată pentru cercetările active preliminare la corpurile de armată și divizii, ar putea fi aplicată cu succes și de minister.

O singură obiecțiune serioasă s'ar putea ridica cu privire la organizarea unei instanțe judiciare active pe lângă Ministerul Apărării Naționale și aceasta pe temeiul art. 101 din Constituție prin care se prevede că: „nici o jurisdicțiune nu se poate înființa decât numai în puterea unei anume legi”.

Această obiecțiune este însă neîntemeiată, fiindcă din complexul legiuirilor speciale și anume: Legea de organizare a armatei, legea contabilității publice, legea administrației în armată și legea soldelor, rezultă că Ministerului Apărării Naționale, i se conferă atribuțiunile unei prime instanțe judecătorești active.

Dacă din aceste legiuiri disparate, până la 8 Iunie 1932, se putea trage concluzia că dispozițiunile art. 101 din Constituție, nu erau îndeplinite, fiindcă jurisdicțiunea Ministerului Apărării Naționale nu s'ar fi înființat prin „anume lege”, la 8 Iunie 1932, s'a îndeplinit formal și această hotărâre constituțională.

În adevăr, prin art. 88 al legii din 8 Iunie 1932 de organizarea Ministerului Apărării Naționale, Direcțiunea controlului, a fost declarată autoritatea judecătorească activă de prima instanță, pentru întreaga armată.

În virtutea acestei legi, Direcțiunea controlului din Ministerul Apărării Naționale, urmează să se organizeze în scopul realizării misiunii sale ca organ de prima instanță de justiție administrativă. Această organizare se poate face, fie prin Regulament, fie prin decizie ministerială.

Cum pe lângă Direcția controlului din Ministerul Apărării Naționale funcționează ofițeri din justiția militară, în calitate de consilieri juridici, aceștia să fie însărcinați cu studierea legalității învinuirilor consemnate în procesele verbale de constatare, dresate de

ofițerii verficatori, încadrând faptele în textele de lege respective, și întocmind un raport documentat, cu propuneri categorice.

Direcțiunea controlului va aprecia oportunitatea și legalitatea propunerilor, cărora le va da urmarea cuvenită.

În ipoteza că actele preliminare adunate în dosarul cercetărilor sunt suficiente și pe temeiul lor, se poate pasi la pregătirea unei soluțiuni, Direcția controlului va invita la o dată fixată pe ofițerii învinuiți, asistați de apărătorii lor, spre a se disculpa în contradictoriu, învinuirile fiind expuse și susținute de consilierii juridici cari ar face oficiul unor Comisari regali administrativi.

O comisiune de 2 ofițeri controlori membri, sub presidenția Directorului Controlului, sau a delegatului său, — cel mai vechi controlor ofițer de intendență, — va constitui complexul de judecată.

Cei învinuiți, își vor desvolta mijloacele lor de apărare, prin apărătorii lor, având ultimul cuvânt, după care, comisiunea ofițerilor controlori, va încheia un proces verbal asupra constatărilor făcute și asupra propunerilor sale.

Aceste constatări și propuneri făcute de comisiunea de judecată, aprobate de Directorul controlului, vor servi la redactarea referatului care se va prezenta d-lui Ministru, spre a putea întocmi Deciziunea Ministerială, ce constituie sentința primei instanțe de justiție administrativă.

Prin această organizare, se va da posibilitate celor bănuți, ca în contradictoriu cu organele acuzatoare, să dezbătă punct cu punct, învinuirile aduse, rezultatele acestor prealabile lămuriri, dând Ministrului toate elementele spre a decide în deplină cunoștință de cauză, iar celor vinevați, convingerea în stabilitatea hotărârilor și în inutilitatea căilor de atac. De asemenea Curtea de conturi, i s'ar prezenta o încheiere viabilă, în imposibilitate de a fi sfârșită.

Pe această cale, s'ar contribui direct și la consolidarea disciplinei militare, la încrederea subordonaților în dreapta judecată a organelor superioare din ierarhie, hotărârile acestor organe superioare fiind, în majoritatea cazurilor, definitive.

Adoptându-se acest sistem, sau un alt sistem similar, propus de Inspectoratul tehnic al Intendenței sau de Direcția Controlului, se va realiza stabilitatea Deciziilor ministeriale de imputațiuni, și astfel noțiunea de dreptate, va fi ridicată la un nivel cât mai aproape de adevăr.

LOCOT. COLONEL VASILE D. CHIRU
din Justiția Militară

O chestiune de Competință

Primăria Iași, a vândut un teren lui X. și, mai târziu, vinde o parte din acest teren lui Z, care, crezându-se proprietar definitiv asupra porțiunii cumpărate, construiește o casă pe el.

După asta, primul cumpărător al întregului teren, intentă acțiune în revandicare la judecătoria de ocol, unde câștigă cauza pe baza neprezentării adversarului la interogator. Pârâtul, în apel, constient că reclamantul are dreptate, căci el a cumpărat și transcris întâi, cere numai valoarea construcțiilor conform art. 494 c. civ., dânsul fiind de perfectă bună credință, ridicând tot odată și excepțiunea competen-

iei, susținând că, întregul imobil cu construcțiunile ce a făcut, fac peste 50.000 lei.

Terenul reclamantului e evaluat prin actul translativ de proprietate și acțiune la 20.000 lei, iar pârâtul apelant voia ca tribunalul să reție afacerea în primă instanță, după ce va dovedi valoarea obiectului din litigiu, conform art. 35 l. j. oc.

Întrebare:

Ce determină competența, valoarea imobilului revândicat ce se pretinde de reclamant că e al său, or înglobăm în valoare și construcțiunile făcute de pârât?

Art. 35 l. j. oc. zice că valoarea se determină după obiect și întinderea lui, care trebuie arătată de reclamant, conform art. 57 pr. civ., iar când e contestație, utilizăm cercetarea locală sau expertiza.

Observ că legea se referă la însuși *dreptul* reclamantului, la atâta cât i se cuvine lui după acte, la valoarea locului său, la aceia ce a cumpărat. Când a dobândit un imobil care face 20.000 lei, e competentă judecătoria de ocol să judece, indiferent dacă pârâtul a făcut construcțiuni pe teren de o valoare ce excede competența judecătoriei. Aceste construcțiuni constituiesc un incident în cursul procesului. Pârâtul le va dărâma sau obține valoarea după distincțiunile din codul civil.

Eu cred că nu faptul pârâtului determină competența, ci valoarea bunului *ce constituie dreptul reclamantului*, iar pretenția pârâtului, excedând competența judecătoriei, ea trebuie dedusă de pârât înaintea tribunalului.

E analogie cu cazul când cererea reconvențională excede competența judecătoriei, în care caz ea nu poate fi primită. Or, judecătoria de ocol disjunge cererile accesorii și le trimite tribunalului prin declinatoriu de competență, ori nu le disjunge și, în acest caz, trimite tot dosarul tribunalului, cum a decis înalta Curte prin decizia no. 2510 din 26 Noembrie 1928, publicată în *Jurisprudența Generală* no. 23 din 1929, speța 956.

Dacă pârâtul a ridicat pretenția sa în instanța de apel, și dacă cererea sa o evaluează la 200.000 lei, nimic mai simplu, tribunalul va judeca noul litigiu în primă instanță, cu drept de apel la Curte, pe când acțiunea în revendicare a reclamantului o va judeca în apel cu drept de recurs în Casație.

Cererea formulată verbal urmează a fi respinsă, iar când e scrisă, cea mai bună normă e disjungerea, urmând a se judeca separat, la instanța competentă, fiecare acțiune.

Imobilul cumpărat de pârât cu întreaga construcție, va rămânea în posesiunea sa până la complectă desdăunare, dacă e de bună credință, pe baza dreptului de retențiune, aceasta, bine înțeles, când reclamantul triumfă în acțiunea ce a intentat.

Am zis că pretențiunea pârâtului nu poate fi formulată verbal, ci în scris, căci e o adevărată acțiune, altfel se violează dispozițiunile procedurii civile, legii accelerării și legii timbrului.

E ca și la intervenție.

Cererea pârâtului constituie tipul unei acțiuni apartenente, care nu are prin nimic aface cu acțiunea reclamantului. Nu construcția e revândicită, ci terenul gol, iar faptul zidirii casei nu mărește valoarea imobilului *sub raportul competenței*. Evident, terenul cu construcțiile face 200.000 lei, dar în desbatere sunt 2 pretențiuni, fiecare purtând asupra unei valori distincte și, pentru orice parte litigantă, e competent

tribunalul ori judecătoria, după ceia ce cere fie reclamantul, fie pârâtul.

Faptul pârâtului nu poate smulge reclamantul din fața judecătorilor săi firești.

De altfel, competența se determină după valoarea arătată în cerere *de către reclamant*, în așa fel că, dacă se revandică un teren *fără construcțiunile de pe el*, valorând sub 50.000 lei, e competentă judecătoria de ocol. (Cas. I, 24 Noembrie 1899, Bul. p. 1264).

Competența se determină după valoarea obiectului *ce e al reclamantului*. Ce va fi în viitor sub raportul eventualității, în cazul constructorului de bună credință, asta e ceva care nu poate schimba competența statornicită de procedura civilă și l. j. oc.

Nu trebuie să ne luăm după art. 33 l. j. oc., care zice că judecăm după valoarea terenului și a construcțiilor, căci aici e vorba de construcțiile ce existau în momentul transmiterii proprietății, ei trebuie să avem în vedere *numai aceia ce a cumpărat reclamantul*, acesta fiind *obiectul* procesului.

Construcțiile din specie formează obiectul *a'tei pretențiuni*, a *altui proces*, fără nici o legătură cu *dreptul imediat* al reclamantului, cuprins în *actul său* translativ de proprietate.

Așa cred eu că trebuie văzută, judecata și rezolvată problema de competență asupra speciei de care mă ocup în acest articol.

TRAIAN R. SCRIBAN

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. III

Audiența dela 29 Martie 1933

Președenția D-lui I. BOTEZ, Consilier

Banca de Scont a României București cu Ministerul Muncii
Deciziunea civilă No. 117

Contencios administrativ. Deciziune a ministerului muncii pentru fixarea orariului de lucru pe timpul crizei. Durata muncii fixată la 40 ore pe săptămână. Întinderea măsurii și la bănci. Legalitate. Art. 22 și 32 din legea repausului duminical din 18 Iunie 1925.

Deciziunea ministerului muncii, prin care se fixează durata muncii la 40 de ore pe săptămână, cu aplicabilitate și la întreprinderile comerciale cum sunt băncile, având bază legală art. 22 și celelalte dispozițiuni relative din legea repausului duminical din 18 Iunie 1921, acțiunea în contencios intentată pentru anularea ei este nefondată.

Curtea.

Asupra acțiunii în contencios introdusă de Banca de scont a României, societate anonimă, cu sediul în București, pentru ca să se constate contradictoriu cu Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, că decizia acestui Minister cu no. 80028 din 1932, publicată în *M. O.* no. 25f din 1932, prin care se fixează în mod obligatoriu orariul de lucru pe intervalul dela 1 Octombrie—15 Mai și în mod excepțional pe timpul cât va dura criza, dela 8—15½, iar Lunea și Joia după amiază dela 15½—19, este abătută dela ordinea legală și vatămă drepturile Băncii.

Având în vedere actele și lucrările din dosarul cauzei, concluziile orale puse în ședință publică a Curței, cum și cele scrise, depuse de ambele părți.

Având în vedere că reclamanta Banca de scont a României S. A. prin motivele scrise din acțiune arată, că pârâtul Ministerul Muncii, a dat deciziunea atacată pe baza dispozițiunilor din art. 22 și 32 legea repausului Duminical și al

sărbătorilor legale, prin care se limitează durata numai la cinci ore jumătate pe zi în zilele de Marți, Miercuri, Vineri și Sâmbătă ale fiecărei săptămâni și la nouă ore pe zi în zilele de Luni și Joi ale fiecărei săptămâni.

În consecință prin zisa deciziune se fixează în total durata de muncă efectivă la 40 ore pe săptămână. Prin Prefectura de Poliție a Municipiului București, deciziunea amintită a fost pusă în executare.

Având în vedere că Banca de Scont a României S. A. în sprijinul acțiunii invoacă prin motivele scrise, că s'a violat art. 54, 2 al. 2 și art. 40 din legea pentru ocrotirea minorilor și femeilor și durata muncii, din 15 Aprilie 1928 (*M. Of.* no. 85 din 1928), prin care se fixează durata muncii la 8 ore pe zi în industrii.

Prin art. 2 al. 2 din aceeași lege se dă drept Ministerului să limiteze la această durată și munca în comerț. Exercițiul acestui drept este condiționat avizului Consiliului superior al muncii.

În al doilea rând reclamanta susține că s'a dat o greșită interpretare art. 22 din legea repauzului Duminical din 17 Iunie 1925 și astfel limitează durata muncii la 5½ ore pe zi, în loc să fixeze durata muncii după cealaltă lege arătată mai sus, care singură îi conferă și limitează acest drept.

În aceste condițiuni, decizia este o ilegalitate și este nulă, fiind dată și fără avizul Consiliului superior al muncii.

Că legea din 17 Iunie 1925 nu reglementează durata muncii și ea nu se poate aplica decât în cadrul prevăzut de legea posterioară din 15 Aprilie 1928.

Având în vedere susținerile orale ale reclamantei înaintea Curței și concluziile scrise, prin care după ce se face pe larg expunerea obiectului acțiunii și faptele, se examinează dispozițiile celor două legi referitoare la chestiunea duratei lucrului și arată că legea repauzului duminical, care se ocupă de ora deschiderii și de ora închiderii magazinelor, nu poate limita în mod arbitrar durata lucrului, care durată a muncii este cuprinsă numai în legea din 15 Aprilie 1928, care prin art. 54 prevede limita duratei de lucru la 8 ore pe zi sau 48 ore pe săptămână. Legea aceasta se aplică nu numai la minori și femei, ci la toate categoriile de muncitori.

Din partea Ministerului s'a răspuns că, reclamanta a consimțit la darea unei deciziuni anterior dată sub legea din 1928:

Că art. 22 din legea repauzului duminical, care a fost aplicat la deciziunea a cărei anulare se cere, este singurul care a fost la dispoziția Ministerului și prin aceasta nu a făcut decât a respectat dispozițiile art. 2 al. II din legea pentru ocrotirea muncii minorilor și femeilor și care pentru a fi extinse și asupra întreprinderilor comerciale, trebuie îndeplinite anumite formalități.

Că prin art. 55 din legea dela 1928, nu se abrogă legea repauzului duminical, întrucât nu a fost pusă în vigoare dispozițiunile din art. 2 al. II, legea pentru ocrotirea orfanilor și minorilor.

Având în vedere că legea pentru reglementarea repauzului Duminical și al sărbătorilor legale din 18 Iunie 1925, prin art. 22 dispune, că în circumscripția lor Camerele de muncă vor reglementa, luând și avizul prealabil al secțiunilor profesionale interesate, orele de închidere și deschidere ale întreprinderilor comerciale pe întregul an sau pe o anumită perioadă numai.

Că prin art. 52 legea edictază, că până la înființarea Camerilor de muncă și consiliului superior al muncii, atribuțiunile date prin art. 4, 9, 11, 12, 21 și 22 Camerilor de muncă, se vor executa de către Ministerul Muncii, iar dreptul de apel, prevăzut de art. 20 al. III, se va exercita numai după înființarea consiliului superior al muncii.

Având în vedere că potrivit acestei legi Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale a hotărât prin deciziunea no. 80024 din 1 Octombrie 1932 orariul zilnic de lucru pentru băncile din Capitală, pe intervalul dela 1 Octombrie—15 Mai și în mod excepțional pe timpul cât va dura criza, se fixează dela 8—15½, iar Lunea și Joia după amiază dela 15½—19; Că în motivarea scurtă a acestei deciziuni, Ministerul Muncii se referă la legea din 11 Iulie 1925, la decizia anterioară n. 48.077 din 11 Decembrie 1928 și la șomajul din rândurile funcționarilor de bancă.

Având în vedere că prin deciziunea anterioară din 11 Decembrie 1928, s'a decis pe baza aceleiași legi, orariul zilnic de lucru pentru băncile din Capitală, cu acordul lor și cu mici modificări față de acela fixat prin a doua decizie.

Având în vedere că legea din 15 Aprilie 1928 pentru ocrotirea muncii minorilor și femeilor și durata muncii, este aplicabilă conform art. 2, atât întreprinderilor industriale, cât și celor comerciale.

Că, privitor la durata muncii, legea se ocupă de această importantă chestiune în general, nu numai pentru minori și femei, în titlul II, cap. I, intitulat: durata normală de muncă și timpul de aplicare al legii și prin art. 54 statorește numai pentru întreprinderile industriale de orice natură, că durata normală de muncă efectivă scăzându-se timpul de repaus, se stabilește la opt ore pe zi sau 48 ore pe săptămână.

Considerând că legea din 15 Aprilie 1928 prevăzând prin art. 2 că dispozițiile ei se aplică și la întreprinderile comerciale, a ținut în mod expres ca prescripțiile dela titlul II, durata muncii, să fie aplicată prin al. II excepțional și la întreprinderile comerciale, însă aceste dispozițiuni se vor putea întinde, zice textul, în total sau parțial, exclusiv de către Ministerul Muncii și avizul Consiliului superior al muncii.

Că, prin urmare, din felul de exprimare al legiuitorului, titlul despre durata muncii se aplică facultativ, când Ministerul Muncii va aprecia, nu este o prescripțiune obligatorie și care, implicit, prin punerea în vigoare a legii din 15 Aprilie 1928, cu efectul abrogării sancționat prin art. 55 din aceeași lege, să se aplice și deci să se înlăture dispozițiile din legea dela 17 Iunie 1925, asupra repausului duminical.

Că dar pentru aceste considerațiuni, Curtea constată că, deciziunea Ministerului Muncii, adusă în discuțiune, pe cale de contencios, are bază legală, art. 22 și celelalte dispoziții relative din legea repausului duminical din 17 Iunie 1925, fiind în vigoare la data deciziunii, încât acțiunea intentată este nefondată și că să se respingă ca atare.

Pentru aceste motive, redactate de d. consilier C. Panaitescu, Curtea, respinge.

(ss) I. Bottez, A. Ierescu, C. Panaitescu.

Grefier (ss) Albulescu

CURTEA DE APPEL DIN BUCUREȘTI SEC. V-a

Audiența dela 23 Noembrie 1932

Prezidenția D-lui ALEXANDRU COSTIN, Președinte
Deciziunea civilă No. 254

Investire cu formula executorie. Constatarea instanței că sentința e definitivă prin neapelare în termen legal dela comunicare. Lipsa dela dosar a dovezilor de comunicare. Neînălăturarea efectelor constatării instanței.

Constatarea de fapt a tribunalului că jurnalul de investire cu formula executorie că hotărârea de consolidare a fost comunicată părților și a rămas defini-

tivă prin neapelare, face dovadă deplină până la înscrierea în fals și nu poate fi înlăturată prin faptul că dovezile de comunicare nu se mai găsesc la dosar, nici prin certificatul unui notar care afirmă că nu s'a făcut comunicarea.

Curtea,

Asupra apelului de față, făcut de către Raymond Jamet, în contra sentinței civile no. 570 din 1951 a Tribunalului Dâmbovița secția I-a:

Având în vedere concluziunile orale și scrise ale părților, actele și lucrările dela dosar:

Având în vedere că, în fapt, se constată următoarele:

Comisiunea de consolidare Dâmbovița, prin hotărîrea de consolidare no. 71 din 1925, a admis cererea de consolidare a dreptului de concesiune asupra mai multor parcele de teren deținute în concesiune de Societatea Anonimă Româno-Americană, respingând contestațiunile făcute de către Dumitru Marin Burlan și Maria Marin Burlan cari pretindeau că au un act de concesiune anterior actului zisei societăți;

Această hotărîre de consolidare se învesiește cu formula executorie în urma cererei societății Româno-Americană prin jurnalul no. 5177 din 12 Martie 1929, prin care Tribunalul constată ce din actele dela dosar rezultă că hotărîrea no. 71 din 1925 a fost comunicată părților în zilele de 11, 15, 16 Iunie, 10 Noiembrie, 17 Decembrie și 31 Decembrie 1925 și că n'a fost apelată în termenul prevăzut de lege;

Se procedează apoi la executarea acelei hotărîri și proces-verbal de executare se publică în Monitorul Oficial, fără ca în termenul de 10 zile dela publicare să se fi ivit vre-o contestație, fapt constatat prin jurnalul no. 5562 din 16 Aprilie 1929, care confirmă executarea, iar prin Ordonanța no. 5270 din 27 Aprilie 1929 se face și ultima mențiune prevăzută de art. 47 din legea consolidărilor.

Ulterior acestor acte, Dumitru Marin Burlan și Maria Marin Burlan, cari făcuseră contestație la consolidarea dreptului societății Româno-Americane și li se respinsese prin hotărîrea no. 71 din 1925, vând drepturile lor lui H. Radanovschi cu actul transcris la no. 155 din 20 Martie 1930, care le transmite inginerului Georgescu și acesta, la rândul său, le cedează Societății Româno-Americane.

În afară de zisa cesiune către Radanovski, Dumitru Marin Burlan și Maria Marin Burlan, mai fac încă un act de cesiune transcris ulterior la no. 441 din 1930 către apelantul Raymond Jamet.

În baza acestui din urmă act Raymond Jamet atacă cu contestație atât jurnalul de investire cu titlul executor al hotărîrei no. 71 din 1925 cât și toate actele de executare ulterioare, pe motiv că zisa hotărîre n'ar fi fost comunicată autorilor săi, mai sus arătați, față de cari hotărîrea nefiind definitivă, ei ar fi încă în termen să o atace cu apel.

Această din urmă contestație a fost respinsă prin hotărîrea no. 570 din 1951 a Tribunalului Dâmbovița s. I. atacată cu apelul de față.

Având în vedere că din examinarea jurnalului de investire cu formula executorie, rezultă că Tribunalul constată în fapt că hotărîrea de consolidare în chestiune a fost comunicată părților și a rămas definitivă prin neapelare, constatare care face dovadă deplină până la înscrierea în fals;

Considerând că această constatare a Tribunalului nu poate fi înlăturată prin faptul că azi dovezile de comunicare nu se mai găsesc la dosar, nici prin certificatul unui notar, care afirmă că nu s'a făcut comunicarea;

Considerând că legea de consolidare prin art. 42 și urm. a prevăzut termenul și modalitățile în care se pot invoca

toate viciile de formă ale hotărîrei de consolidare executate, edictând publicarea procesului-verbal de executare în Monitorul Oficial, cu dreptul pentru oricine ca în termen de 10 zile dela aceeași publicație să o atace pe calea contestației invocând toate viciile executărei, prin cari s'ar simți lezați;

Că pe această cale și în acest termen Dumitru M. Burlan și Maria M. Burlan ar fi putut, în ipoteza că nu li s'ar fi comunicat hotărîrea, să invoace viciul investirei și caracterul nedefinitiv al hotărîrei de consolidare și dreptul lor de a o apela;

Că neuzând de acest drept și încheindu-se ultimul act de executare, hotărîrea de consolidare nu mai poate fi atacată prin nici un fel de cale de atac, ordinară sau extraordinară, ea fiind potrivit art. 47 din legea de consolidare definitivă și opozabilă față de toată lumea, orice viciu de formă sau de fond fiind acoperit;

Că, dar bine prima instanță a respins contestația lui Raymond Jamet;

Că nicăeri legiuitorul nu face, în ce privește aplicabilitatea principiului opozabilității „erga omnes”, nici o deosebire între terți și părțile litigante;

Că dar este nefundată susținerea apelantului că lui Marin Dumitru Burlan și Mariei Dumitru Burlan nu li se aplică acest principiu fiindcă au fost părți în procesul de consolidare;

Că, de asemenea, este nesenioasă susținerea apelantului că viciul nedefinitivității hotărîrei executate poate fi invocat și după încheierea ultimului act de executare, de oarece nici o excepție nu este permisă de la principiul opozabilității „erga omnes” a hotărîrei executate și cu ultima mențiune de executare făcută;

Considerând că, de asemenea, susținerea apelantului că prin contestația sa nu atacă executarea ci numai investirea cu formula executorie, este nesenioasă, atât pentru motivul că în fapt se atacă executarea însăși, cerându-se anularea investirei și a tuturor actelor de executare ce a urmat investirei, cât și pentru motivul că, după cum s'a arătat mai sus, după ce o hotărîre de consolidare a rămas definitivă prin executare, ea nu mai poate fi atacată în nici un fel și sub nici o formă, caracterul ei de hotărîre definitivă nemai putându-se discuta.

Că, de altfel, apelantul nu e în drept a se prevala de drepturile lui Dumitru Marin Burlan și Maria M. Burlan, de oarece aceștia, cu un act transcris anterior actului de care apelantul se servă azi, și-au vândut drepturile lor lui H. Radanovski care apoi le-a cedat inginerului Georgescu, iar acesta le-a vândut Societății Româno-Americane;

Că, deci, conform art. 2 și 5 din legea de consolidare și 723 pr. civ., acel act anterior îl primează pe acela de care apelantul se servă;

Că, așa dar, drepturile lui Dumitru M. Burlan și Mariei M. Burlan nefiind în patrimoniul apelantului, ci în cel al Societății intimăte, fără drept apelantul se prevalează de ele.

Că, de asemenea, este nesenioasă susținerea apelantului că în instanța de contestație nu s'ar putea discuta chestiunea calității, de oarece calitatea părții în proces este un element esențial al exercițiului oricărei acțiuni și deci și al contestației.

Că numai cine a cumpărat în mod valabil drepturile lui Marin Burlan și Mariei M. Burlan sunt în drept a exercita acțiunile acestora;

Că, dar, în speță, numai Societatea Româno-Americană e în drept a dovedi că drepturile numiților sunt în patrimoniul ei și nu în cel al apelantului.

Că în ce privește susținerea apelantului că actul său de cesiune, deși ulterior transcris actului de cesiune către Ra-

danovsky, ar fi opozabil lui Radanovsky și deci și cesionarilor săi fiind că Radanovsky cunoștea existența cesiunii apelantului, urmează a fi înlăturată față de dispozițiunile formale ale art. 755 proc. civ., care acordă precădere actului anterior transcris independent de cunoștința existenței actului transcris ulterior.

Că, deci, pentru toate aceste motive, cât și pentru motivele cuprinse în sentința Tribunalului pe cari Curtea le găsește întemeiate și le adoptă în totul, apelul de față e neîntemeiat și urmează a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive, Curtea respinge ca nefondat apelul făcut de către Raymond Jamet, etc.

(ss) *Al. Costin, Const. Pantelimon, Șt. P. Mihăileanu*

Grefier (ss) *Catana*

NOTĂ.—În afară de chestiunea cunoscută și care nu mai suferă controversă, a opozabilității erga omnes și a inatacabilității pe nici o cale ordinară sau extraordinară a hotărârii de consolidare definitiv executată, Curtea de Apel din București, secția V-a, mai rezolvă prin decizia de față încă o problemă de cea mai mare importanță pentru lumea juridică.

Sunt foarte frecvente cazurile în care după ce Justiția și-a spus cuvântul, soluționând un litigiu prin pronunțarea unei hotărâri, să i se ceară anularea sau reformarea ei pe motiv că nu există la dosar dovezile de citare a părților, sau dovezile de comunicare a unui act sau hotărâri judecătorești, deși existența acestor dovezi a fost constatată de Justiție.

Patima explicabilă prin diversitatea intereselor ce se ciocnesc în fața instanțelor judecătorești, face pe justițiabili să utilizeze orice posibilitate de a repune în discuție conflictele ce păreau tranșate prin hotărârile Justiției, prin invocarea lipsei din dosar a dovezilor îndeplinirii actelor de procedură.

Și în mulțimea de procese, ce umplu condicile instanțelor noastre, în noianul de dosare prăfuite ce se înghesuiesc în arhive și grefe, cât este de ușoară dispariția accidentală sau voită, a dovezii efectuării unui act de procedură!

Instanțele judecătorești au fost puse în fața problemei de a se ști, dacă între lipsa dela dosar a actului de procedură, a cărui inexistență se invoacă, și constatarea Justiției că acest act de procedură a existat, trebuie să prevaleze situația celui ce invocă și dovedea lipsa, sau a aceluia care, cu toată lipsa actului de procedură, avea constatarea că el existase.

Problema nu era de loc ușoară, argumentele ambelor teze fiind destul de serioase.

Cel ce se prelua de lipsa actului de procedură, pretinzând anularea hotărârii, fiindcă n'a fost citat, sau dreptul de a apela fiindcă hotărârea nu i s'a comunicat, susținea că nu i se poate răpi dreptul de a se judeca contradictoriu sau de a apela o hotărâre ce părea definitivă, deși lipsește dovada citării sau a comunicării.

Constatarea instanței că dovada de predare a citației sau a hotărârii a existat, — adaugă el, — poate fi o simplă eroare sau o clauză de stil în redactarea făcută de grefier și nu din cauza acestei constatări i se poate închide dreptul de a se plânge deși actul de procedură nu există.

Și la acest argument se mai adaugă încă unul.

Constatarea existenței dovezii actului de procedură, făcută de instanță cu ocazia judecării nu implică și constatarea că actul de procedură era la adăpost de orice critică, că nu avea vre-un viciu de formă care să-i atragă nulitatea.

Cel ce era atacat, deși obținuse o hotărâre, a cărei anulare se cerea, răspundea la rândul său, că el căpătase o hotărâre după ce instanța examinase formele și actele de procedură și constatasese existența lor, și că dispariția lor ulterioară nu poate constitui un motiv de anulare a hotărârii, el neavând nici o posibilitate de a împiedica dispariția actelor de procedură cari nu-i sunt lui încredințate, ci rămân în dosarele prăfuite din arhivele instanțelor judecătorești.

În fața acestor argumente contradictorii, jurisprudența a ezitat multă vreme, oricare din soluțiile adoptate putând crea inechități.

Ipotetic se poate întâmpla ca un contestator care pretinde că n'a fost citat, ca un apelant ce se plânge că nu i s'a comunicat hotărârea primei instanțe, să aibe dreptate, și că instanța care a constatat că există o citare sau o comunicare valabilă să se fi înșelat.

Sacrificarea lui pe baza constatării de Justiție a existenței actului de procedură, ar constitui desigur o inechitate.

Dar și mai mare inechitate ar fi dacă orice hotărâre definitivă ar fi expusă dărâmării, fiindcă dovada îndeplinirii actului de procedură ar dispărea dela dosar.

Riscurile erorilor constatărilor judecătorești sunt mult mai mici decât riscurile dispariției dovezilor de îndeplinire a actelor de procedură.

Credem că singura soluție ce se impune este aceea consacrată prin decizia ce adnotăm, care respectă cele hotărâte pe baza constatărilor existenței de fapt a îndeplinirii actelor de procedură.

Soluția contrară ar fi făcut ca litigiile să se eternizeze și ca principiul lucrului judecat să fie o simplă formulă lipsită de efect.

În Franța, Jurisprudența este împărțită între cele două sisteme de soluții, (v. Carpentier Rep. de Droit Français, tome 21, Exploit § 123 și urm.).

Jurisprudența română pare a se fixa în sensul susținut de noi.

Cas. s. I, prin decis. 1487 din 23 Sept. 1927, publicată în „Jurisprudența Generală” 1925, sp. 21, pag. 11, decide că:

„Instanța de fond constatând că procedura a fost îndeplinită, iar la dosar neexistând piesele necesare de control al modului cum procedura a fost îndeplinită, **în aceste condițiuni constatarea de fapt a instanței de fond se bucură de prezumțiunea că formalitățile cerute de lege au fost satisfăcute**”.

Cas. s. II prin decizia no. 54 din 28 Ian. 1929, publicată în „Curierul Judiciar” 1930, pag. 138, decide că: „În ce privește verificarea procedurii ca fiind completă, aceasta este o constatare de fapt a instanței de judecată **constatare care face dovada până la înscrierea în fals**, de oarece simpla împrejurare că la dosarul cauzei nu se găsește dovada de înmânarea citațiunii, nu poate să înlăture această constatare, asemenea dovezi putând dispărea dela dosar în diferite circumstanțe”.

În fine, Cas. s. III, prin decizia din 29 Maiu 1929, dată în complet de divergență, publicată în „Drep-

„tul” 1929, pag. 376, merge și mai departe, acceptând în lipsa dovezii îndeplinirii actului de procedură, nu numai constatarea instanței, dar chiar și constatarea funcționării judecătorești competent a elibera copii legalizate.

Dovada de comunicare a hotărârii dispăruse fără ca instanța să fi constatat existența ei. Partea adversă avusese însă prudența să-și procure o copie legalizată. Era singura diligență posibilă, fiindcă n'avea posibilitatea de a păstra originalul.

Se susține că în lipsa originalului această copie nu poate face nici o dovadă a comunicării, conform dispozițiilor art. 1171 și 1188 c. civ., referitoare la copiile actelor autentice.

Înalta Curte decide că:

„Dispozițiile art. 1171 și 1188 cod. civ. privitoare la probațiunea obligațiilor prin înscrisuri sau acte autentice, precum și la forța probantă a copiilor după aceste acte, fiind strict limitate numai în ce privește copiile după înscrisurile autentice prin care se constată obligațiuni sau plăți, nu se pot extinde prin analogie și la actele de procedură, care deși necontestat, au și ele un caracter autentic, totuși nu pot fi încadrate în sfera de aplicare a art. 1188 nefiind vorba în atare caz de originalele aflate în păstrarea părților pe care acestea să le poată înfățișa la cerere.

„Astfel forța probantă a copiilor de pe actele de procedură are a se aprecia în fiecare caz de instanța de judecată, care conform principiilor de drept comun va putea da credință copiei legalizate până la proba contrarie”.

Consacrând același fel de a vedea, Curtea de Apel din București s. V, face încă un pas în fixarea unei jurisprudențe a cărei necesitate se impune.

ALFRED ANDRONIU

Avocat

TRIBUNALUL JUDEȚULUI PRAHOVA S. III-a

Audiența dela 7 Noembrie 1932

Președenția d-lui GH. V. MANOLIU, Jude Președinte
Sentința Penală No. 1800

Opoziție. Sentință penală. Aparține și părții civile. Absolvire. Dreptul părții civile de a cere totuși despăgubiri civile. Art. 79 legea organică a Curții de Casație; art. 44 legea accelerării judecăților; art. 998, 999 c. civ.; art. 10 și 11, 183 pr. penală.

1.—Dreptul de opoziție al părții civile avându-și fundamentul în prevederile procedurii penale, iar nu în acele ale procedurii civile și cum dispozițiunea art. 79 din legea organică a Înaltei Curți de Casație, prin care se desființează dreptul de opoziție, nu este în realitate decât reproducerea regulei cuprinse în art. 44 din legea accelerării judecăților, urmează că acest text a cărui aplicabilitate, după cum rezultă de altfel din chiar termenii săi, este strict limitată în materie civilă și comercială, nu a modificat și nu a putut modifica principiul pus în această privință de pr. penală.

2. Dacă faptul a fost comis, dar inculpatul nu poate fi condamnat la pedeapsă din cauza lipsei unuia din elementele constitutive ale infracțiunii, în acest caz inculpatul nu poate fi apărât de repararea prejudiciului ce ar rezulta din săvârșirea materială a faptului, căci atunci urmează a-și primi aplicațiunea art. 998 și 999 c. civ., potrivit cărora oricine cauzează altuia

un prejudiciu printr-o faptă a sa, chiar comisă prin neglijență sau imprudență, este dator a-l repara; astfel că dispozițiunea art. 11 ultimul alineat pr. penală după care hotărârea achitătoare închide părții civile orice drum de judecată înaintea Tribunalului civil, se referă la achitarea numai în cele două cazuri prevăzute de art. 10 al. 3 pr. penală.

Tribunalul,

Asupra opoziției penale făcute de reclamantii Nicolae Vlăsceanu și Vasile Vlăsceanu, ambii din comuna Dărmănești, județul Prahova, în contra sentinței corecționale cu no. 1785 din 1931, a acestui Tribunal și secțiune, prin care a fost achitat învinuitul P. Nicolescu de faptul de denunțare calomnioasă.

Având în vedere susținerile părților, concluziunile reprezentantului Ministerului Public în actele dela dosar, — din care se constată în fapt următoarele:

În noaptea de 5—6 Septembrie 1929, răi-făcători, rămași necunoscuți, au spart prăvălia, ce o are intimatul P. Nicolescu în comuna Dărmănești, jud. Prahova, furându-i mărfuri de o valoare considerabilă, fapt denunțat Parchetului Trib. Prahova de intimat, prin petiția din 6 Septembrie 1929, în care arată că bănuiește ca autori pe oponenții de astăzi; ordonându-se cercetarea cazului de către șeful postului respectiv care a înaintat Parchetului pe cei bănuți împreună cu rezultatul anchetei consemnat în procesele-verbale cu no. 126, 128 și 129 din acel an;

Că cercetările fiind continuate la cabinetul primului procuror, oponenții au fost puși în libertate, afacerea clasându-se cum reese din certificatul no. 18279 din 1929 al Parchetului Trib. Prahova;

Că, în urma acestei clasări oponenții au făcut acțiune în calomnie contra denunțatorului Petre Nicolescu, direct înaintea Tribunalului, prin petiția înreg. la no. 15958 din 1929, repartizată acestei secțiuni, acțiune judecată prin sentința corecțională cu no. 1785 din 1931, prin care, în lipsa opozițiilor, învinuitul a fost achitat.

Având în vedere că prin opoziția de astăzi, reclamantii cer reformarea sentinței mai sus amintite și condamnarea învinuitului P. Nicolescu, pentru denunțare calomnioasă la pedeapsă conform art. 298 c. pen. și reparațiuni civile pe care le fixează la suma de lei 200.000.

Având în vedere că intimatul P. Nicolescu în combateri, a cerut respingerea opoziției ca inadmisibilă în drept; această cale de atac, neexistând în sistemul procedurii noastre penale pentru reclamant, în urma legii de accelerare, iar în cazul când i s'ar recunoaște totuși acest drept, fiind vorba de o sentință dată în contradictoriu cu Ministerul Public, are putere de lucru judecat, în ce privește acțiunea publică ce nu mai poate fi exercitată de partea civilă,

Având în vedere că în drept următoarele două chestiuni urmează a fi rezolvate de Tribunal: a) Dacă partea civilă are drept de opoziție și b) În caz afirmativ, care sunt efectele acestei căi de atac.

a) Asupra primei chestiuni: considerând că din combinațiunea dispozițiilor art. 185, 197 și 205 pr. pen., rezultă în mod neîndoios că după dreptul comun în materie penală, dreptul de opoziție al părții civile există atât la prima instanță cât și în apel, întrucât legiuitorul, când a voit să derogheze dela acest principiu, a spus-o în mod expres, cum a făcut de pildă prin art. 95 legea jud. ocoale, care a ridicat părților dreptul de a opoza cărțile de judecată susceptibile de apel.

Că dar dreptul de opoziție al părții civile avându-și fundamentul în prevederile procedurii penale, nu în acele ale procedurii civile și cum dispozițiunea art. 79 din legea

organică a Inaltei Curți de Casație, prin care se desființează dreptul de opoziție nu este în realitate decât reproducerea regulii cuprinse în art. 44 din legea accelerării judecăților, urmează că acest text a cărui aplicabilitate după cum rezultă de altfel din chiar termenii săi, este strict limitată în materie civilă și comercială, nu a modificat și nu a putut modifica principiul pus în această privință de pr. penală.

Considerând că numai atunci când procedura penală o mite de a reglementa vre-o materie sau vre-o formalitate și deci pe cale de analogie se recurge la dispozițiunile procedurii civile, numai atunci aceste modificări se vor resfrânge și asupra procedurii penale, ceia ce nu este cazul cu opozițiunea, care se găsește special disciplinată în proc. penală, de unde conchidem că desființarea opoziției în civil nu atinge cu nimic normele proc. penale, atâta timp cât nu s'a dispus altfel printr'un text expres din legea Curții de Casație sau legea accelerării.

Odată statornicită existența dreptului de opoziție pentru oricare dintre părțile din proces, să trecem acum la a doua chestiune și anume: cari sunt efectele acestei opozițiuni.

Considerând că, deși este adevărat că consecința opoziției fiind de a repune pe oponent exact în situațiunea ce o avea înainte de a fi intervenit hotărîrea dată în lipsă, nu urmează însă ca partea civilă care avea dreptul de a pune concluziuni și asupra pedepsei, trebuie să aibă același drept și în opoziție, în virtutea principiului admis de toată doctrina, că atunci când sunt mai mulți titulari ai dreptului de a exercita acțiunea publică, ceia ce s'a judecat față de unul în această acțiune, este reputat ca judecat „erga omnes” de carece ce s'a judecat în lipsa sa, dar față de celălalt titular al dreptului, de a exercita acțiune publică, adică față cu Ministerul Public, îi este imperativ opozabil și ca atare o ieinoire a discuției asupra acțiunii publice, intimatul fiind achitat — este absolut inadmisibilă.

Că deci întreaga pricină nu mai poate fi pusă în discuție: partea civilă nemai având alt drept în opoziția sa decât să discute interesele sale civile, întrucât numai aceste interese mai pot fi reprezentate de ea, acțiunea publică fiind definitiv judecată atâta timp cât sentința Tribunalului n'a fost atacată cu apel de Ministerul Public sau inculpat.

Asupra cererii de despăgubiri civile formulate de oponentii reclamanți:

Având în vedere că prin sentința opozată, Tribunalul achită pe învinuitul Petre Niculescu de orice penalitate, fără a se pronunța și asupra cererii de despăgubiri civile.

Având în vedere că pentru a ajunge la această soluție, Tribunalul constată că, deși faptul de denunțare calomnioasă există în materialitatea sa, dar lipsind intențiunea, unul din elementele constitutive ale delictului prevăzut și penal de art. 298 cod. penal, urmează a se pronunța achitarea în conformitate cu dispozițiunile art. 10 pr. penală.

Considerând că atunci când se constată că faptul a fost comis de învinuit și că acest fapt în obiectivitatea sa, constituie elementul material al unei infracțiuni, dar că lipsește elementul intențiunii delictuoase a făptuitorului, urmează a se pronunța achitarea, de oarece faptul prin materialitatea sa obiectivă, cade sub sancțiunile legii penale, însă nu poate fi pedepsit din cauza lipsei elementului subiectiv al agentului.

Că, prin urmare, întrucât în speță, Tribunalul constată elementul material al delictului de denunțare calomnioasă, dar stabilește inexistența elementului intențiunii delictuoase din partea denunțătorului P. Niculescu, Tribunalul nu se poate opri la altă soluțiune decât achitarea.

Considerând că este de principiu, după cum rezultă din art. 1, 3, 4, 6, 8 și 10 pr. penală, că, orice infracțiune la legea penală dă naștere la o acțiune publică și poate produce și

una privată, care are de scop repararea daunelor cauzate; că acțiunea privată se poate urmări, fie deodată cu cea publică și înaintea aceluiași judecător, fie pe cale civilă și că în materie corecțională, în caz de achitare inculpatul nu poate fi condamnat la daune.

Considerând însă că, dacă este adevărat că în caz de achitare, inculpatul nu poate fi obligat la plată de daune, acest cuvânt însă nu poate fi luat decât în sensul astfel cum a fost înțeles și determinat de legiuitor prin art. 10 al. 3 pr. penală, adică numai în cazul în care faptul imputat nu a avut loc, sau el n'a fost comis de inculpat, de oarece numai în asemenea cazuri neexistând fapta sau nefiind săvârșit de inculpat, acesta nu poate fi ținut după lege la daune.

Că dacă însă faptul a fost comis, dar inculpatul nu poate fi condamnat la pedeapsă din cauza lipsei unuia din elementele constitutive ale infracțiunii, în acest caz inculpatul nu poate fi apărât de repararea prejudiciului ce ar rezulta din săvârșirea materială a faptului, căci atunci urmează a-și primi aplicațiunea art. 998 și 999 cod. civ., potrivit cărora oricare cauzează altuia un prejudiciu printr'o faptă a sa, chiar comisă prin neglijență sau imprudență, este dator a-l repara: astfel că dispozițiunea art. 11, ultimul alineat pr. penală, după care hotărîrea achitătoare închide părții civile orice drum de judecată înaintea Tribunalului civil, se referă la achitarea numai în cele două cazuri prevăzute de art. 10, al. 3 pr. penală.

Că astfel fiind și întrucât în speță Tribunalul constată că faptul există în materialitatea sa obiectivă și prin consecință oponentii au suferit un prejudiciu moral și material, de oarece au fost purtați pe la Parchet reputația lor fiind avariata cu tot rechizitorul de clasare.

Având în vedere că oponentii își fixează aceste despăgubiri la suma de lei 200.000. Tribunalul apreciind, le stabilește la suma de lei 5000 și în consecință admite în parte opoziția numai în ce privește despăgubirile civile.

Pentru aceste motive, redactate de d. jude. președinte Demostene Rădulescu, Tribunalul în unire, în parte, cu concluziunile d-lui procuror Crapeleanu, admite, în parte, opoziția făcută de reclamanții Nicolae Vlăsceanu și Vasile Vlăsceanu, etc.

(ss) G. V. Manoliu, Demostene Rădulescu.

NOTĂ. — Prin sentința de mai sus, Tribunalul a soluționat două chestiuni de drept:

a) Că partea civilă are drept de opoziție contra hotărîrilor penale pronunțate în lipsa ei și

b) Că partea civilă poate obține condamnarea la despăgubiri civile, a inculpatului absolvit.

Soluțiunea primei chestiuni credem că este greșită.

În adevăr, Tribunalul motivează că dreptul de opoziție al părții civile există la ambele instanțe de fond (Tribunal și Curte de Apel) și pretinde că el rezultă din cercetarea și combinarea art. 183, 197 și 203 pr. pen.

Citind și recitind cu toată atențiunea aceste texte, constatăm că art. 183 vorbește de dreptul de opoziție, — dar nu al părții civile, ci numai al prevenitului, — art. 197 reglementează dreptul de apel, iar art. 203 ne trimite la art. 183 pr. pen. în ce privește forma și termenele opozițiunii în apel.

Suntem, așa dar, departe de a găsi fundamentul dreptului de opoziție al părții civile, în combinarea sau interpretarea acestor texte.

Încă dela punerea în aplicare a codului de procedură penală, s'a discutat foarte mult dacă partea civilă are sau nu drept de opoziție, — când această cale de atac exista în dreptul comun. Înalta Curte

s'a pronunțat de mai multe ori în acest sens. (A se vedea nota 12 dela pag. 425 din Tratatul de drept și pr. penală, vol 5, ediția II, de I. Tanoviceanu, completat de V. Dongoroz, E. C. Decusară și alții).

Dar nici Inalta Curte nu a găsit fundamentul dreptului de opoziție al părții civile în combinarea celor trei texte din pr. pen., ci în dispozițiunile de drept comun ale procedurii civile, fiindcă argumentul principal al supremei instanțe este următorul:

„Considerând că este de principiu, că orice parte are drept să facă opozițiune în contra hotărârii pronunțate în lipsa sa” și „că acest drept nu poate fi tăgăduit vre-unei părți, în lipsa unei dispoziții formale de lege” (decizia no. 939 din 1906).

Prin urmare, pe de o parte lipsa unui text formal în procedura penală, care să ridice părții civile dreptul de opoziție, iar pe de alta existența acestei căi de atac în dreptul comun au fost motivele principale pentru care Inalta Curte s'a pronunțat afirmativ.

Astăzi însă aceste argumente nu-și mai pot avea rațiunea lor de a fi, întrucât legea de accelerare, prin art. 44, — care formează dreptul comun — (art. 60) — a desființat calea de atac a opoziției pentru toate părțile în materie civilă și comercială.

Acțiunea privată este tot o acțiune **civilă**, deosebită și independentă de cea penală. Ea poate fi exercitată deodată cu acțiunea penală sau separat după alegerea părții civile.

Azi nu mai vedem nici un argument serios și convingător în favoarea existenței acestui drept de opoziție pe care dacă l'am permite, ar însemna să se acorde părții civile o cale de atac în contra prevederilor legii.

S'a spus că nu trebuie să facem părții civile, — care uzează de calea penală, — o situațiune mai defavorabilă, fiindcă ea este un bun și necesar aliat al Ministerului Public.

Acest argument ni se pare a fi mai mult de ordin sentimental decât juridic sau de echitate.

În adevăr, ce fel de aliat este partea civilă și ce ajutor aduce ea Ministerului Public, când absentează dela lupta pe care acesta o dă cu infractorul și numai după ce lupta s'a terminat și conflictul penal s'a rezolvat, apare și aliatul infidel — ca să nu zicem altfel, — cu petiția de opoziție în mână spre a-și susține pretențiile sale bănești, — profitând de scutirea de timbre și taxe de citații, avantajii pe cari în dreptul comun nu le are.

În rezumat, socotim că toate argumentele cari se puteau invoca până la legea accelerării judecăților, în favoarea existenței dreptului de opoziție al părții civile, azi nu mai pot fi folosite cu același efect. De aceea susținem că partea civilă nu are drept de opoziție în penal, după cum nu-l are nici în dreptul comun și ca atare soluția Tribunalului este eronată în această privință.

În ce privește cea de a doua chestiune, soluțiunea Tribunalului — că partea lezată poate obține despăgubiri dela inculpatul achitat, — chiar pe cale penală, — în temeiul art. 10, al. IV și 11 al. I pr. penală — o socotim cea mai conformă cu spiritul legii și sentința ce adnotăm este cât se poate de juridic motivată, asupra acestui punct.

GEORGE MANOLESCU

Avocat—Ploiești

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA I. COM.

Audiența dela 19 Aprilie 1932

Președinția d-lui L. PREOTESCU, Judecător

Ordonanța No. 11143

Societate anonimă. Suspendarea deciziunilor consiliului de administrație pe calea art. 165 al. 2 c. com. Inadmisibilitate. Aplicațiunea art. 165 al. 2 cod. com. Suspendarea deciziunilor adunării generale deja executate. Inadmisibilitate. Calea principală; acțiune în nulitate. Reducerea capitalului social a unei societăți anonime prin răscumpărarea propriilor ei acțiuni. Sfera de aplicațiune a art. 146 c. com.

1. *Potrivit art. 165 c. com., nu pot fi suspendate în executare lor deciziunile Consiliului de administrație, pe motiv că ar confina dispozițiuni învederate contrarii statutelor sau legii, ci numai deciziunile luate de adunarea generală, — pentru deciziunile consiliului de administrație orice pretențiune de nelegalitate sau depășire a dispozițiunilor statutare, urmează a fi deduse deliberațiunei adunării generale prin denunțul către cenzori în conformitate cu dispozițiunile art. 154 cod. com., sau deadreptul cercetării tribunalului de comerț cu respectul condițiunilor cuprinse în art. 155 care ordonă măsuri provizorii urgente până când se va putea convoca adunarea generală.*

2. *Marea întârziere a cererii de suspendare față de deciziunea de reducerea capitalului social, coroborată cu faptul că la data producerei cererii de suspendare, deciziunile erau deja executate în fapt, exclude calea art. 165 cod. com.*

În aceste împrejurări calea normală de protest față de actele societății nu este decât o acțiune principală în nulitate.

3. *Prohibițiunea conținută de art. 146 cod. com. are de justificare pe de o parte evitarea influențării deciziunilor adunărilor generale de către conducătorii societății, care după împrejurări ar putea compara și repartiza acțiunile astfel ca votul adunării să coincidă cu interesele lor, iar pe de altă parte nevoia de a se lăsa la dispozițiunea administrației societății totdeauna capitalul efectiv și nu acțiuni care, pot uneori, după împrejurări, să nu poată fi vândute, prilejuind dificultăți mersului societății, putând masca și o sustragere a obligațiunei de vărsământ pe care acționarii sunt obligați să-l facă.*

Din moment ce adunarea generală a unei societăți anonime convocate legal, decide în interesul societății reducerea capitalului social, procedeul prevăzut de art. 146 c. com., nu mai apare ca un fapt prohibit de lege, ci numai ca un mijloc de efectuarea reducerii capitalului social.

Ori, acest mijloc de efectuarea reducerii capitalului social prin răscumpărarea acțiunilor cu din chiar capitalul social, nu intră în ipoteza art. 146 c. com., care încadrează prohibițiunea sa la cazurile în care capitalul social rămâne imutabil.

În ziua de 21 Martie 1932, fiind pe rol judecarea cererii de suspendare de față, la strigarea făcută în Camera de consiliu s'au prezentat petiționarii I. Scharf, S. Barasch și S. Singer, toți prin procurator. d-l avocat D. Issersohn și pârîta S. A. Banca Românească de Credit și Economie prin d-nii Stelian Ionescu și Ștefănescu.

Procedura completă.

S'au citit cererea și actele din dosar.

Părțile au susținut în sensul celor consemnate prin jurnalul dela acea dată, iar apoi din lipsă de timp, orele fiind ina-

intate, desbaterile s'au amânat în continuare pentru ziua de 2 Aprilie 1932 și în urmă pronunțarea s'a amânat la 9 Aprilie și apoi la 19 Aprilie 1932, când s'a dat următoarea ordonanță:

Noi Președintele,

Asupra cererii făcute prin petiția înreg. la no. 9381, din 1932, de către I. Scharf, S. Barasch și S. Singer, toți în calitate de acționari, prin care solicită suspendarea deciziunilor adunărilor generale a acționarilor societății anonime Banca Românească de Credit și Economie cu sediul în București, str. Doamnei no. 14 și anume: deciziile no. 45 din 19 Octombrie 1930 și no. 32 din 21 Decembrie 1930, ambele referitoare la reducerea capitalului social de lei 16.500.000 la lei 10 milioane. Deciziunii no. 40 din 20 Decembrie 1931, pentru reducerea capitalului social dela lei 10 milioane la 6 milioane și a deciziunii consiliului de administrație al aceleiași societăți cu data de 23 Decembrie 1931, referitoare la o ultimă reducere de capital social dela 6.000.000 lei la 900.000 lei.

Având în vedere susținerile părților, concluziunile scrise și actele dela dosar.

În ceea ce privește capătul de cerere privitor la suspendarea deciziunii Consiliului de administrație din 31 Decembrie 1931.

Considerând că potrivit art. 165 cod. com., nu pot fi suspendate în executarea lor pentru motivul că ar conține dispozițiuni înveredat contrarii statutelor sau legii decât deciziunile luate de adunarea generală, pentru deciziunile consiliului de administrație orice pretențiune de nelegalitate sau de depășire a dispozițiilor statutare urmând a fi dedusă deliberațiunii adunării generale prin denunțul către cenzori în conformitate cu dispozițiunile art. 154 cod. com., sau deadreptul cercetării Tribunalului de comerț cu respectul condițiilor cuprinse în art. 155 cod. com., care ordonă măsuri provizorii urgente, până când se va putea convoca adunarea generală.

Considerând că întrucât în speță, condițiunile cerute de art. 154 și 155 cod. com., nu sunt împlinite capătul de cerere privind suspendarea menționatei deciziuni a consiliului de administrație urmează a fi respins.

În ceea ce privește cererea de suspendare a deciziunilor din 10 Octombrie 1930, 21 Decembrie 1930 și 20 Decembrie 1931, ale adunării generale, întrucât contravin art. 146 cod. com., care prohibă unei societăți anonime achiziționarea propriilor ei acțiuni, afară de cazul când această achiziție nu constituie decât o modalitate de amortizare a capitalului social pentru cazul când capitalul social este expus micșorării sau disparițiunii sau când în averea societății se prenumără drepturi cu durată limitată.

Considerând că înainte de a cerceta temeiul cererei de suspendare prin referire la conținutul art. 146 cod. com., este necesar a se vedea dacă sunt îndeplinite condițiunile procedurale prevăzute de art. 165 cod. com.

Considerând că din termenii finali ai acestui text rezultă că Președintele Tribunalului de comerț, ascultând pe administrator și cenzori dă o ordonanță provizorie statuând asupra cererei de suspendare.

Că deci părăsindu-se instanța de drept comun, legiuitorul a instituit o procedură specială ținând seama desigur de urgența unor împrejurări de fapt pe care pe calea dreptului comun nu le poate cuprinde și soluționa într'un moment oportun mersului unei societăți anonime.

Considerând că în speță, pe lângă marea întârziere a cererei de suspendare față de deciziunile de reducere a capitalului social, urmează a se ține seamă de faptul că la data procedurii cererii de suspendare, deciziunile menționate erau deja executate în fapt prin așa zisele stornări de acțiuni prin efectul cărora societatea primea pe valoarea nominală acțiunile diverșilor acționari constituindu-se față de ei debitoare cu sumele respective, după expirarea unui termen de doi ani

acționarii devenind pentru valoarea acțiunilor stornate, depunători de sume neproducătoare de dobândă.

Că în aceste împrejurări calea normală de protest față de actele societății, nu este decât acțiunea principală ținând la amânarea raporturilor de creditori la debitor, restabilindu-se vechiul raport de acționar care garantează plata obligațiunilor societății.

Considerând că în fondul cererii prohibițiunea conținută de art. 146 cod. com., are de justificare pe de o parte evitarea influențării deciziunilor adunărilor generale de către conducătorii societății care după împrejurări ar putea cumpăra și repartiza acțiunile astfel ca votul adunării să coincidă cu interesele lor, iar pe de alta nevoia de a se lăsa la dispozițiunea administrației societății totdeauna capital efectiv și nu acțiuni care pot uneori după împrejurări să nu poată fi vândute, prilejuind dificultăți mersului societății și putând masca și o sustragere a obligațiunei de vărsământ pe care acționarii sunt obligați să-l facă.

Considerând însă că din moment ce adunarea generală a unei societăți anonime convocată legal, decide în interesul societății reducerea capitalului social, procedeul prevăzut de art. 146 cod. com., nu mai apare ca un fapt prohibit de lege ci numai ca un mijloc de efectuare a reducerii capitalului social.

Considerând că acest mijloc de efectuare a reducățiunii capitalului social, răscumpărându-se acțiuni cu din chiar capitalul social, nu intră în ipoteza art. 146 cod. com., care în cadrează prohibițiunea sa la cazurile în care capitalul social rămâne imutabil.

Considerând că obiecțiunei, care constă în împrejurarea că acest procedeu de răscumpărare lovește echilibrul și egalitatea de plasament a acționarilor, i se opune faptul că reducerea capitalului social a fost consimțită de majoritatea legală și statutară a adunării generale, ale cărei deciziuni sunt opozabile și minorității cu respectarea numai a dreptului de retragere din societatea acționarilor nemulțumiți.

Considerând că în speță în orice caz față de faptul împlinit și față de considerațiunea că obligațiunea societății cumpărătoare nu este scadentă decât după doi ani, este cazul a se deduce pretențiunea petiționarilor pe calea acțiunei în anulare pentru a se restabili raporturi care deocamdată au căpătat altă figură juridică.

Că, așa fiind, cererea menționată urmează a fi respinsă.

Pentru aceste motive, redactate de către d-l judecător Laurențiu Preuțescu, respinge cererea făcută.

(ss) L. Preuțescu.

Grețier, (ss) I. Dimitriu

NOTA. — Dintre problemele soluționate de trib. Ilfov s. I com., prin remarcabila ordonanță mai sus reprodusă, nu ne vom ocupa decât de cea din urmă. Primele două sunt de o evidență clară, iar soluțiunile date se impun dela sine: acțiunea prevăzută de art. 165 c. com. nu poate fi aplicată și deciziunilor luate de consiliile de administrație ale societăților anonime de oarece aceste consilii au ca organ suprapus adunarea generală, de unde rezultă că acționarii nu se pot plânge justiției în contra unor atari deciziuni decât după ce mai întâi s'a sesizat pe căi legale și s'a pronunțat însăși adunarea generală, în care caz se atacă nu deciziunile consiliului de administrație, ci chiar deciziunea adunării generale care le ratifică; iar în ce privește cea de a doua problemă soluționată de tribunal, din moment ce cererea de suspendare prevăzută de art. 165 c. com., are un caracter esențialmente provizoriu și de oportunitate, exercitarea ei după o lungă trece-re de timp dela data deciziunii adunării generale atacate, și mai ales după executarea acesteia, nu mai apare ca o măsură oportună.

Vom insista numai asupra ultimei chestiuni și anume aceia de a se ști dacă se poate reduce capitalul unei societăți anonime prin răscumpărarea de acțiuni proprii, întrucât această chestiune prezintă, față de interdicțiunea prevăzută de art. 146 c. com., un deosebit interes teoretic, iar în fapt un mare interes practic.

Dela început, ținem a sublinia că dobândirea propriilor ei acțiuni de către o societate anonimă, în scopul realizării unei reduceri a capitalului social, reducerea legalmente deliberată, nu constituie o operațiune interzisă de art. 146 c. com.

În adevăr, rațiunea interdicțiunii prevăzute de acest text se găsește în expunerea de motive a textului corespunzător italian (art. 144 c. com. it.), din termenii și spiritul căruia s'a inspirat și legiuitorul român, atât cel dela 1887 când s'a făcut codul nostru de comerț, cât și cel dela 1900, care a modificat art. 146 într'un spirit cu mult mai îngăduitor decât cel al legiuitorului dela 1887:

„Întrebuințarea banilor sociali în dobândirea acțiunilor societății, precum și împrumuturile sau anticipările făcute asociaților asupra acțiunilor sociale, sunt operațiuni care se rezolvă în tot atâtea distracțiuni nedatorite ale capitalului social, adică a singurei garanții pe care o au creditorii societății. Aceste operațiuni sunt încă adeseori un mijloc puțin onest pentru a influența cursul operațiunilor, făcând să apară un credit înșelător, sau ascunzând discreditul societății prin împiedecarea acțiunilor de a veni pe piață la un preț jos. Prin efectul acestor operațiuni administratorii se mai pot pune în situațiunea de a exercita o influență pernicioasă asupra deliberațiunii adunării generale a acționarilor, formând o majoritate fictivă”. (Relazione Mancini, text reprodus din Studi di Diritto Commerciale in onore di Cesare Vivante, vol. II, pag. 381).

Nici una din aceste rațiuni, care stau la baza art. 146 c. com., nu se mai verifică în cazul când dobândirea propriilor ei acțiuni de către o societate anonimă se face, nu în scopul de a deghiza capitalul social, garanția creditorilor, ci după ce mai întâi capitalul social a fost legalmente redus. În această ipoteză creditorii sunt apărați de art. 101 c. com., care le acordă dreptul de a face opozițiune la reducerea capitalului social în termen de 3 luni dela publicarea deciziunii de reducere. În tot acest răstimp de 3 luni, o astfel de deciziune nu este operantă față de creditori.

Când însă reclamanții nu sunt creditorii societății, ci simpli asociați, cum erau și cei din speța rezolvată de trib. Ilfov s. I com., în această calitate ei sunt obligați să suporte deciziunea majorității (art. 160 c. com. combinat cu art. 165 al. I cod com.). A se vedea în acest sens și trib. Genova, 30 Martie 1931, Rivista del Diritto Commerciale, 1931, 2, 578: Opozițiunea despre care tratează art. 101 c. com. este acordată creditorilor, iar nu asociaților, și prezidentul tribunalului nu este competent să ordone suspendarea, prevăzută de acel articol, a deciziunii adunării generale, având de obiect reducerea capitalului social.

Prin urmare, rațiunea principală pentru care s'a edictat dispozițiunea art. 146 c. com., nu mai are loc în cazul unei valabile reduceri de capital social.

În afară de această rațiune specială, din relațiunea Mancini, se vede că această dispoziție mai are la bază și alte considerațiuni, mai puțin importante:

1. Facultatea acordată societății de a-și dobândi propriile ei acțiuni, ar putea să influențeze în rău asupra cursului acțiunilor fie „à la hausse”, fie „à la baisse” după cum administratorii dobândesc sau lan-

sează pe piață la momente calculate propriile acțiuni ale societății. Această consecință nu se mai poate produce însă în caz de prealabilă și valabilă reducere a capitalului social, întrucât odată dobândite de pe piață acțiunile depășind valoarea capitalului social redus, ele nu se mai întorc pe piață, urmând a fi anulate.

2. Odată capitalul social valabil redus, dobândirea acțiunilor peste limita acestui capital nu mai constituie un pericol de creiere de majorități fictive la dispoziția administratorilor, întrucât din moment ce quorumul și majoritatea se calculează la valoarea capitalului redus, acțiunile depășind valoarea acestui capital rămân fără influență asupra quorumului și majorității necesare. Pericolul avut în vedere prin expunerea de motive Mancini, identică cu aceia a legiuitorului român dela 1887, care s'a inspirat dela această expunere, nu poate avea loc decât în limitele capitalului social formal existent la data întrunirii Adunării generale.

Singura obiecțiune, aparent serioasă, ce s'ar putea ridica în contra acestei soluțiuni, nu este decât aceia referitoare la respectarea principiului egalității acționarilor cu prilejul unor astfel de reduceri de capital social realizat prin mijlocirea rambursării de acțiuni.

Orice acționar luând cunoștință din Monitorul Oficial de reducerea capitalului social, se poate expropria singur de calitatea de asociat înstrăinându-și acțiunile însăși societății emitente, fie contra numerar la prețul convenit și în limita porțiunii de capital redus, fie contra credit prin transformarea valorii acțiunilor în depozite de numerar.

Doctrina și jurisprudența merg chiar mai departe în această privință. Ele socotesc că, peste valoarea capitalului social redus, nici nu mai poate fi vorba de respectarea principiului egalității, deoarece ceiace trebuie respectat este calitatea de asociat, cu toate prerogativele aferente din care un asociat nu poate fi expropriat fără consimțământul său, iar nu împiedecarea asociatului de a-și înstrăina acțiunile la liberă sa voință, în condițiile pe care le crede de cuviință către însăși societatea emitentă, întrucât ea și față de oricare alt cumpărător din Bursă.

Doctrina chiar favorizează acest ultim mod de reducere a capitalului social întrucât, într'un atare caz, este vorba de o amortizare liberă a valorii capitalului social depășind limita până la care s'a redus (Freiwillige amortisation), fără a se expropria forțat posesorul unei acțiuni de calitatea de asociat, spre deosebire de amortizarea obligatorie (Zwanges amortisation), căreia, potrivit art. 160 c. com., acționarii sunt obligați să se supună. A se vedea în această privință Enrico Soprano, op. cit. no. 289 și urm. precum și doctrina și jurisprudența italiană și germană aci menționată.

Nici o îndoială nu poate fi deci asupra valabilității dobândirii acțiunilor proprii în scop de reducerea capitalului social chiar când aceste acțiuni au fost cumpărate liber din bursă.

În jurisprudența italiană, unde textele de lege sunt identice cu cele române în această privință, s'a soluționat în sensul validității chiar următoarea speță: O societate anonimă din Italia, din întâmplare cu obiectul exploatării sale în România, (Société Anonyme des forêts Roumaines), a hotărât reducerea capitalului social de la 15.600.000 lire la 13.200.000. Această reducere de capital social urma să se realizeze prin dobândirea de către societate a unui pachet de 60.000 acțiuni proprii dela grupul care va poseda un astfel de pachet de acțiuni. Cu alte cuvinte, prin acest mod de reducere a capitalului social, se interzicea dreptul oricărui acțio-

nar de a participa la rambursarea acțiunilor constituindu-se astfel o situațiune specială, aparent neegalitară, exclusiv în favoarea grupului care ar fi posedat un pachet de 60.000 acțiuni. Și, ceiace este mai grav, rambursarea acestui pachet de acțiuni nu se efectua în numerar, avându-se în vedere un curs precis al valorilor de bursă, ci ele urmau a fi rambursate prin darea în plată a unor active din societate.

În contra unei atari deciziuni un acționar a făcut opozițiune, invocând totdeodată atât dispozițiunea art. 144 c. com. italian referitoare la prohibițiunea legală ca o societate să-și poată dobândi propriile ei acțiuni cât și dispozițiia art. 164 c. com. it., corespunzător art. 166 c. com. român, referitor la principiul egalității drepturilor derivând din acțiuni.

Curtea de apel din Milano, prin decizia dela 24 Aprilie 1920, publicată în Rivista del Diritto Commerciale, 1920, II, pag. 413, a respins însă această acțiune, motivând că principiul egalității nu este violat în speță:

„Egalitatea drepturilor acționarilor singulari, voită de legiuitor prin disp. art. 164, se referă la tot ceiace este explicațiune și exercițiu direct al acestor drepturi, potrivit raportului de societate, fără a se extinde și asupra acelor drepturi cu caracter general. În cazul de față societatea este aceea care cedează un activ contra unui echivalent datorit, exercitând astfel o facultate care îi este proprie și care aparține numai adunării de a o delibera. Faptul că cesionarii sunt acționari și plătesc cu acțiunile societății ai căror posesori sunt, nu schimbă caracterul operațiunii, întrucât ei lucrează în realitate ca terțe persoane și satisfac prestațiunea cu o valoare care echivalează cu suma de bani corespunzătoare valorii acțiunilor înseși. În acest caz nu mai este vorba de calitatea de acționar, ci este vorba de o parte contractantă ca oricare alta care în locul său ar fi încheiat afacerea și nici un alt asociat nu ar putea face vreo obiecțiune întrucât operațiunea nu privește

interesul său particular care îi aparține, și deci nu are motiv de a se plânge, în ce privește legalitatea operațiunii făcând abstracții de bonitatea contractului.

În alți termeni, Curtea din Milano susține că „non c'è stata violazione di un diritto individuale”.

Or, dacă într-o astfel de speță, atât de gravă, s'a dat soluțiunea indicată mai sus, nu începe nicio îndoială că, atunci când nu se favorizează nici o categorie de acționari și nu se condiționează răscumpărarea acțiunilor, nici un moment nu poate fi vorba de violarea principiului egalității acționarilor, principiu ce este de altfel după doctrina Curții de apel din Milano, inaplicabil în situațiunea răscumpărării acțiunilor depășind valoarea capitalului social redus cu consimțământul liber al oricărui posesor de acțiuni.

A se vedea în sensul neaplicării art. 146 c. com. în ce privește rambursarea acțiunilor în scop de reducere a capitalului social studiul recent al prof. Alfredo de Gregorio, L'acquisto delle azioni di una società anonima per conto delle stessa società e l'art. 144 c. com. în Studi di Diritto Commerciale in onore de Cesare Vivante, vol. II, p. 387; Antonio Scialoja, Saggi di vario diritto, vol. II, pag. 302, unde critică o sentință a tribunalului din Milano, cu data de 6 Decembrie 1913 și pag. 347 unde citează deciziunea Curții de apel din Milano, cu data de 14 Martie 1914, care a reformat zisa sentință a Trib. Milano, aprobând soluția Curții în sensul vederilor noastre, precum și jurisprudența ulterioară italiană citată de Scialoja în acelaș sens.

Astfel fiind, nu începe nici o îndoială că soluțiunea dată de Trib. Ilfov în speța mai sus menționată, este în afară de orice critică, iar considerentele sale pot inspira în mod favorabil pentru economia națională, pe viitorul legiuitor al noului cod comercial, ce se așteaptă.

STELIAN IONESCU,
Doctor în Drept, Avocat

REZUMATE DE JURISPRUDENȚA STREINĂ

Curtea de Casație din Roma 12 Ianuarie 1931

Partaj-donație de ascendent. Dacă succesorul trebuie să respecte contractul de închiriere fără dată certă?

Succesorul donatar, care este un succesor cu titlu particular, nu este obligat să respecte contractele de închiriere, decât numai dacă au dată certă. (Din Rev. trim. de dr. civil no. 1 din 1933, pag. 205).

NOTĂ. — Partajul de ascendent sub formă de donație, urmează normele partajului. Actul făcut de ascendent este un act de partaj, nu de donație. Donația nu este decât forma ce îmbracă partajul. (V. Trib. Ilfov I, civ., sent. 235 din 1933 în „Jurisprudența Generală” no. 13 din 1933, speța 452).

Dacă acesta este caracterul partajului-donație, făcut de ascendent, s'ar părea în cazul acesta, că un contract de locație făcut de ascendent, poate să-i fie opozabil succesorului, chiar dacă contractul nu are dată certă. S'ar părea, că după cum contractul îi era opozabil ascendentului, deși nu avea dată certă, aceeaș opozabilitate trebuie să o aibă și față de succesor. Succesorul luându-i locul ascendentului, îi ia locul și la obligațiile acestuia.

Pentru a da însă un răspuns la această chestiune, trebuie privit caracterul pe care-l are succesiunea, rezultată din partajul-donație, făcut de ascendent.

Dacă această succesiune are un caracter universal, atunci contractul de locație îi este opozabil succesorului, fără să mai fie nevoie de dată certă. Dacă însă caracterul este particular, în cazul acesta locațiunea nu-i este opozabilă succesorului, decât numai dacă are dată certă.

Ceace caracterizează succesiunea universală este vocațiunea la întreaga succesiune. Această vocație însă nu se poate naște în timpul vieții cuiva. Numai la moartea unei persoane, se poate vorbi de o vocație la întreaga succesiune. Deci, de o succesiune universală nu poate să fie vorba în cazul partajului-donațiune, făcut de ascendent.

Ceiace moștenește succesorul în cazul acestui partaj, sunt numai bunuri determinate din succesiune. Caracterul succesorului, față de o asemenea succesiune, nu este de succesor universal, ci de succesor particular. Succesiunea este deci particulară.

În cazul acestei succesiuni însă, succesorul nu mai este ținut de obligațiile personale ale autorului. El nu va fi ținut să respecte nici contractul de locațiune, care crează obligații personale. Acest contract nu-i este opozabil succesorului. Numai data certă face acest contract opozabil succesorului. (V. și R. Fubini, în observațiile asupra chestiunii, din revista sus-arătată).

HARITON UDREA
Magistrat